Stiftsbladet

Folkekirken | Roskilde Stift | nr. 7 Juni 2020 | 71. årgang

TEMA

KIRKEN PÅ AFSTAND?

“Lad ikke corona gå til spilde”

På tærsklen til et nyt kirkerum

Hverdagen er en anden i disse tider

Vi har fået en gave i Roskilde – men pakker den først ud i 2022

LAD OS KIRKE!

Den kristne tro lever ved at blive delt

Tekst: Peter Fischer-Møller, biskop
Foto: Otto Lundgaard

Vi orker næsten ikke at høre ordet COVID-19 mere. Og vi længes tilbage til en tid, hvor vi forbandt CORONA med en lidt tynd øl eller en ring omkring solen.

Men CORONA/COVID-19 er her fortsat, og vi må holde sammen ved at holde afstand, og vaske og spritte for at mindske smittespredning. Og vores kirker og menighedslokaler er stadig ikke åbne for det almindelige kirkeliv.

De lukkede kirker udfordrer os til i et nyt perspektiv at stille det gamle spørgsmål, om hvad det er at være kirke, at være folkekirke. Vi ved jo godt fra Det Nye Testamente og kirkehistorien, at det hele ikke begyndte med kirkebygninger, men med en flok mennesker på vandring. En flok mennesker der fulgte en tømrersøn rundt på Palæstinas veje, disciple der kom til tro på, at det var Gud selv, der havde vist sig for dem i Jesu ord og gerninger, i hans liv og død og opstandelse. De brugte ikke ordene kirke eller kristendom om det, der havde fanget dem ind. De kaldte det vejen og sig selv "dem på vejen".

Den oprindelseshistorie inspirerede os her i stiftet til for otte år siden at gå i gang med et projekt, vi kaldte "Kirke På Vej". Ideen var og er, at selvom vi er rigtig glade for vores kirkebygninger, som i dag udgør en umistelig del af den danske kulturarv, så er det afgørende i kirken ikke bygningerne, men med Grundtvigs ord: "kirken af levende stene". Kirken er de mennesker, som samles for at lytte til Bibelens ord og udlægningen af dem, for at synge

Lad os kirke, opfordrer biskoppen. Og lad os se frem mod at kirke på nye måder. Klummeskribenten var selv blandt de aktive på visionsdagen for De Himmelske Dage, som i 2022 samler os i Roskilde.

Guds pris, bede Fadervor og bekende troen, mennesker som kommer til dåb og nadver og bliver trøstet og styrket til det liv, vi har fået til deling.

Man kan også udtrykke det på en anden måde. Man kan sige, at vi normalt opfatter KIRKE som et navneord, et ord som betegner en genstand, noget vi kan pege på og sige: der er den! Men sådan fanger vi ikke det afgørende i hvad kirke går ud på. Ordet kirke kommer fra det græske ord KYRIAKÆ, det der hører Herren (Jesus) til. Så har vi allerede en fornemmelse af, at der er en dynamik i ordet kirke. Og måske skulle vi gå skridtet videre og tænke på kirke som et udsagnsord. Ikke en kirke, men *at kirke*. Kirke er noget, vi gør sammen, som når vi går eller arbejder eller fester.

Det spørgsmål, vi i otte år har stillet hinanden i "Kirke På Vej" er, hvordan kirker vi uden for de vante kirkelige rammer, kirkebygningerne og sognegårdene? Hvordan kirker vi, når vi ikke har de vante ritualer og liturgier at holde os til? Det har Peter Tingleff og mange gode kirkefolk, som har engageret sig i "Kirke På Vej" gjort sig mange tanker omkring og høstet en bunke erfaringer med.

Fra 11. marts 2020 kan man sige, at vi i Danmark gik i gang med Kirke På Vej i stor skala. Vi skulle finde ud af at kirke uden kirkebygninger og menighedslokaler. Det har været besværligt, med aflyste eller meget små vielser og dåbsgudstjenester, med bisættelser og begravelser, hvor kun den nærmeste familie har kunnet være med. En påske uden gudstjenester. Men det har også sat gang i en fantastisk kreativitet, som kan aflæses på kirkernes hjemmesider og Facebook-profiler. Og præster har grebet telefonen og har taget initiativ til og stillet sig til rådighed for gode samtaler med medlemmer af menigheden.

Nu er vi begyndt at åbne det danske samfund igen. Folkekirken er en vigtig ressource for mennesker, og vi er glade for, at vi nu er med i genåbningsplanerne. Men vi er også glade for det, vi har lært undervejs. Ikke bare at holde Skype-møder og spare tid og CO_2 på transport. Men også at kirke på nye måder.

VI CYKLER OG SYNGER FOR FRIHEDEN

Tekst: Jeanette Capion, sognepræst, Kongsted sogn

Billedet taget med præstens mobiltelefon af en af de omkringstående, hun husker ikke hvem.

Befrielsesgudstjenesten den 4. maj er hvert år et tilløbsstykke i Kongsted kirke, men i år var det grundet de givne omstændigheder ikke muligt at afholde den. Sanger Stina Bruun Schmidt foreslog derfor, at kirken i bedste "kirke-på-vej"-stil kørte ud og sang for folk. Sognepræst Jeanette Capion satte organist Lene Hemmingsen og hendes accordion på en ladcykel, som i dagens anledning var pyntet med bøgegrene. Så trampede præsten ellers i pedalerne, mens sangeren cyklede ved siden af og sang.

Langs hele ruten stod der folk med flag og tog imod den rullende kirke. Præst, sanger og organist stoppede ved alle, der stod langs ruten, hvor der kunne vælges mellem En lærke letted', I Danmark er jeg født, Den blå anemone og Altid frejdig. Ved kirken, skolen og biblioteket havde flere forsamlet sig; nogle havde endda sat sig i campingstole med medbragt kaffe.

Arealmæssigt er Kongsted Danmarks største sogn og har også Sjællands højeste punkt, så derfor mente det lille trekløver ikke, at de kunne køre op og ned ad bakke på en ladcykel for at besøge alle. Efter at have tilbagelagt 5 km på halvanden time på cykel, satte de tre fra Kongsted kirke sig derfor ind i en bil og kørte ud til sognets yderkroge hos folk, der gerne ville synge frihedens sange denne 4. maj om aftenen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

TEMA.....4-31

Lad ikke corona gå til spilde..... 4-5

På tærsklen til et nyt kirkerum..... 6-9

Hverdagen er en anden i disse tider 10-11

"Vi kan sgu ikke undvære kirken" 12-14

På påskerundtur i Roskilde stift.....15-17

Går det an? 18-22

Hånden på hjertet..... 23

På Sjælesorg.nu får du omsorg for sjælen 24-25

Vi mangler hinandens mimik..... 26-27

Roskilde domsogn og dets formand lige nu 28-29

Vi samles for at mindes 30-32

HIMMELSKE DAGE..... 33-39

Vi har fået en gave i Roskilde 33-35

En åben familiefest.....36-39

Ny dato for Stiftsdagen 2020 .....bagside

STIFTSBLADET, JUNI 2020

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde.
Tlf. 4638 1920
www.roskildestift.dk.

Følg Roskilde Stift på Facebook:
www.facebook.com/roskildestift

Ansvarshavende redaktør:
Otto Lundgaard
tlf. 4033 2127
e-mail: nol@km.dk

Journalist:
Rasmus Birkerod
tlf. 3027 2319
e-mail: rabi@km.dk

Fotos: Rasmus Birkerod og Otto Lundgaard

Forsidebillede: Rasmus Birkerod

Korrektur: Lisbeth Grønberg og Peter Nielsen

Layout: Itkin grafisk/itkin.dk

Tryk: KLS PurePrint A/S
Papir: Pureprint Uncoated

Oplag: 2.700

Næste nummer af Stiftbladet udkommer primo august 2020
Tema: Menighedsrådsvalg i vente
Deadline: 8. juni

ROSKILDE STIFT

CERTIFIED cradle to cradle SILVER

PurePrint® by KLS
Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S

"Lad ikke **corona** gå til spilde"

Tekst: Anita Hansen Engdahl, Teologisk konsulent , Roskilde stift
Fotos: folkekirken.dk

"Never let a good crisis go to waste"

sagde Winston Churchill under Anden verdenskrig. Med citatet henledte han verdens opmærksomhed på, at nok fører kriser både afsavn, lidelse og frustration med sig; men kriser sætter også frugt, og de frugter skal man huske at høste for at de ikke skal gå til spilde. For vaner brydes, nye genstande, procedurer og handlemåder udvikles i krisetider, og temmelig meget af dette nyvundne er det er værd at tage med sig ind i livet og hverdagen efter krisen.

Churchills citat anvendes i dag flittigt i ledelsesundervisning i den offentlige og private sektor og spillede ikke overraskende en rolle i forbindelse med finanskrisen i 2008. Men hvad sker der, hvis vi flytter citatet over i vores kirkelige verden? Ja, så virker citatet pludselig på en gang både malplaceret og selvindlysende grænsende til det banale.

Vejen til liv går gennem død

Kirken er ikke en virksomhed, og citatet kan virke malplaceret, fordi det kan forstås, som om kriser i sig selv tjener et formål, at der skal komme noget ud af alting, eller vi hele tiden skal tænke i produktion og nyhedsværdi. Men citatet er også så selvindlysende rigtigt og banalt, fordi hele kristendommen faktisk bygger på den forudsætning, at al vej til nyt liv går gennem opofrelse, død og opstandelse.

Jesus gav sig selv for et folk, der led under romernes styre og deres egne religiøse regler. Ud af hans liv, hans død og hans opstandelse udsprang en ny forståelse af forholdet mellem Gud og mennesker og forholdet mennesker imellem og dermed både nyt liv og evigt liv. Jødernes Gud blev pludselig til alle menneskers Gud; en straffende Gud til forsoningens og tilgivelsens Gud; fortjeneste og straf blev erstattet af nåde; tempeloffertjenesten blev nu til menighedens fælles gudstjeneste i private huse og på offentlige steder. I troen på, at det var Guds vilje, at Jesus som Gud og menneske skulle lide, dø og opstå, går vi nu samme vej. Intet af det, vi gennemlever, er forgæves, og det kristne håb ligger i, at der opstår liv på den anden side af krisen.

De første kristne kom hurtigt ud i krise, for romerne forhindrede dem i at mødes offentligt til gudstjeneste, ja, forfulgte dem til sidst i en grad, så de måtte søge ned i de underjordiske katakomber for at fejre gudstjeneste ved martyrernes grave.

Da den romerske kejser tog kristendommen til sig og byggede kirker til Guds ære, tog de kristne pludselig små stykker af martyrernes kroppe med sig i forgyldte helgenskrin og stillede dem på altrene. På den måde blev de, der døde for deres kristne tro, pludselig en del af den levende menighed. Efterhånden som årene gik, og helgenskrinene blev røvet under krige eller solgt i krisetider, ja så kravlede helgenerne så at sige op og satte sig

At kriser kan medføre nye og varige tiltag i gudstjenestelivet, er de små særkalke et godt eksempel på. De blev indført i landets kirker efter den spanske syge, der hærgede som pandemi i 1918-20.

som træfigurer på altertavler, kalkmalerier, blev til smykker og munke- og nonneordener. På den måde blev der anledning til at fortælle om deres liv og gerning, død og opstandelse.

Forkyndelsens former

Helgenfortællinger blev til helgendyrkelse og dermed en krise, som endte med Reformationen. Mange hævder, at reformatorerne ønskede kirkernes vægge og altre ribbet for helgenfigurer; men Luther havde om nogen forstået, at man skal tage det bedste med sig ud af krisen. Han så, at fortællingerne om helgeners fromme liv var det bedste pædagogiske redskab til at lære folk, hvad kristen livsførelse er, så helgenfigurerne, blev hvor de var, i den lutherske kirke.

Adventskrans og nadverbægre

Enhver krise i vores kirke har kastet frugter af sig; nogle i form af synlige genstande; andre i form af teologiske erkendelser.

”

Men citatet er også så selvindlysende rigtigt og banalt, fordi hele kristendommen faktisk bygger på den forudsætning, at al vej til nyt liv går gennem opofrelse, død og opstandelse.

- De store vækkelser i 1800-tallets begyndelse skete på baggrund af kirkens krisetid i 1700-tallets slutning.
- De små nadverbægre (særkalkene) kom til på grund af tuberkulose og blev almindelige i kirkerne efter den spanske syge i 1918-20.
- Mens Sønderjylland var under tysk herredømme, begyndte de at bruge en adventskrans, som de pyntede med røde bånd og hvide lys for at vise deres danske sindelag. Under besættelsesårene 1940-45 bredte skikken sig til hele Danmark. I dag ville vi ikke være den foruden. Den afspejler på en og samme gang naturens cirkulære bevægelse og vores kirkeår. Her går vejen til liv altid gennem død og opstandelse.

Lad ikke coronakrisen gå tabt, men tag det bedste af kirkens nye indsigter og arbejdsformer med videre – ikke som erstatning for det, som var, men som noget der føjer sig ind i og peger frem.

To af sognepræsterne i Skt. Nikolai kirke, Holbæk, i en pause under indspilningen af onlinegudstjenesten til 3. søndag efter påske. Der øves på dialog over søndagens gammeltestamentlige læsning, Salme 23, "Herren er min hyrde."
Foto: Al Bøwig Larsen.

PÅ TÆRSKLEN TIL ET NYT KIRKERUM

Kriser har det – også – med at gøre os klogere. Klogere på os selv og på de ressourcer, som vi opdager, vi har til rådighed for at klare os igennem. Corona-krisen er ingen undtagelse, idet vi i mange af landets kirker og i løbet af kort tid har lært at benytte os af de forhåndenværende digitale virkemidler til at få evangeliet delt med menigheden.

Christian Schwarz Lausten, som til daglig er regionalchef for Europa i Airbnb for work og sidder med i folkekirkens IT-følgegruppe, har ved flere lejligheder påpeget, at det digitale kirkerum er et decideret nybrud, som er kommet for at blive. Under et telefoninterview fik vi her på Stiftsbladet en spændende samtale med ham om de ting, der er blevet udformet under krisen, og som formentlig vil sætte et vist tryk på historiens gang. Også i kirken.

Tekst: Otto Lundgaard

Det er, som om at der hvert halve årtusind hen over de sidste 2.000 år er sket nogle kvantespring for kristendommen.

Konstateringen falder tidligt, men klart, da jeg beder Christian Schwarz Lausten beskrive effekten af kirkernes ibrugtagning af de digitale medier. En ibrugtagning, der for øvrigt længe har været undervejs og har været oplevet som relativt nichepræget – således afholdt folkekirken de første hjemmesidekurser ved årtusindskiftet og det første digitaliseringskursus i 2011. Men ibrugtagningen af de digitale medier har immervæk vist sig nødvendig under corona-krisen og de midlertidige lukninger af de fysiske kirkerum. Lukninger, der til gengæld har åbnet – og åbnet os – for de digitale kirkerum.

Som eksempler på de store udviklingstrin i kristendommens historie refererer Christian Schwarz Lausten til, at der gik 4-500 år efter kristendommens grundlæggelse, inden den blev gjort til statsreligion i Romerriget; 500 år senere begyndte man at opføre kirker i sten, og under Reformationen i 1500-tallet skiftede sproget i kirkerne fra latin til folkets eget, lokale sprog:

- Og dér kan man så bruge den samme metrik ved at sige, at her omkring år 2000 er sket den næste store reformation, hvor det i høj grad handler om, hvad det er for et rum, vi er i.

- Det fik mig til at tænke på, at da de første kirker kom i det 3.-4. århundrede, og da den første stenkirke blev opført i jeres stift, da har man nok stået og kigget på det nye kirkerum og tænkt: "Hvad skal vi bruge det til? Hvordan kan vi dog udfolde os i det?" Og det er på mange måder faktisk den samme analogi, som jeg mener, vi kan overføre på det digitale rum: - Der er ingen tvivl om, at der også har været kritiske røster dengang, hvor man gik fra trækirker til stenkirker, om at "det ødelægger hele oplevelsen". Men det er jo sådan, at udvikling er; at der er nogen, der ikke er så vilde med det nye, lige indtil man har prøvet det og kan se kvaliteterne i det. Og vi er først lige på tærsklen til at udforske, hvad det er for et nyt rum.

- Jeg tror ikke, at kristendommen forsvinder af det; det er langtidsholdbart, det vi har gang i her. Men der er ingen tvivl om, at samværsformer, kommunikationsformer, ud-

tryksformer – de ændrer sig markant over tid. Nu er vi nået hertil, og det vil altid være sådan med overgange, at der vil ting fungere parallelt med hinanden, understreger Christian Schwarz Lausten.

På kirkesafari

Paralleliteten, som der sigtes til, går først og fremmest på, at menigheden har fået og vil få flere kirkerum, nemlig det fysiske og det digitale, at gå til. Det bringer igen andre udfordringer i spil.

Når kirkerne lægger video-gudstjenester på deres Facebook-side, overstiger antallet af views (altså antallet af besøg) på disse videoer ofte antallet af kirkegængere på en almindelig søndag. Hvad tror du, vi skal lægge i det?

- Jeg læste om en video-andagt, der blev delt 36 gange på Facebook. Folk har i gennemsnit 200 bekendte på Facebook, det vil sige 36 delinger ganget med 200, så er vi altså oppe på et markant antal mennesker, der lige pludselig potentielt er blevet eksponeret for den andagt. Det er reelt Missionsbefalingen in action, og det gør jo, at den involvering af vores kirkegængere og troende jo er en gave. Det var svært at gøre i kirken, - men her har vi en helt anden form for fleksibel og lav barriere for den del.

- Fordelen ved det digitale kirkerum er tilgængeligheden, fastslår Christian Schwarz Lausten og forklarer, at man som online-kirkegænger ikke behøver være til stede kl. 10 om søndagen, og at man frit kan bestemme, hvor man vil befinde sig, når man er online. Det er den første årsag til, at vi oplever de mange views. - Dog er det sådan, at hvis du panorerer ned over din Facebook-strøm på mobiltelefonen og lige stopper op i tre sekunder, så vil det tælle som et view. Så vi skal passe på ikke at blive rent ovenud begejstret, for 400 views er altså ikke ensbetydende med 400 fokuserede kirkegængere i en gudstjeneste på en times varighed.

FAKTABOKS

Christian Schwarz Lausten

41 år, bosat i Højbjerg ved Aarhus. Godt gift med Maria, som sammen har børnene Rakel og Georg.

Har startet og investeret i en lang række virksomheder inden for de seneste 15 år. Alle har haft udgangspunkt i digitalisering. I forbindelse med salget af en af virksomhederne til den internationale udlejningsportal Airbnb blev han her ansat som regionalchef.

Har altid været engageret i det kirkelige fællesskab, lige fra frivillige lederposter i Danmarks Kristelige Gymnastastbevægelse og KFUM & KFUK til tillidsposter i bl.a. Unitas Rejser og Folkekirkens IT-følgegruppe.

Fænomenet, hvor man frit kan vælge, hvilken gudstjeneste man vil overvære og hvornår, kaldes "pick and choose" og gør, at man med Christians ord kan gå på kirkesafari på en anden måde end hidtil. Det nye digitale kirkerum giver i det hele taget langt større muligheder for at afprøve alle mulige former for andagter og gudstjenester på tværs af hele det kirkelige spektrum.

- Det handler kun om dig og dit forhold til din tro, og hvordan du gerne vil opleve det. Og da tror jeg, at der virkelig er danskere, der har fået nogle aha-oplevelser i forhold til kvaliteten af præstens andagt, prædiken og selv af hendes eller hans skærmtække og forskellige små tips og tricks, som er tilført deres digitale andagter og prædikener, og som gør det supergodt.

Men også for folkekirken ligger der en aha-oplevelse og venter, og som godt kan vise sig som grundlag for en nærmere, større undersøgelse af det nye kirkerum: - For mig at se burde det være et kæmpe forskningsfelt. Man burde sætte alle sejl til i folkekirken for præcis at forstå, hvad det er, der driver antallet af views op, foreslår Christian Schwarz Lausten og spørger videre: - Hvordan spredes disse gudstjenester på nettet? - og hvad er det for en safari, vi er ude på? Så der er mange spørgsmål, som for folkekirken er dybt fascinerende i kølvandet på corona-krisen, som kalder på svar. Fordi det netop er en del af det at lære det nye kirkerum at kende.

Genkendelighed og involvering

Undervejs i samtalen går det op for os, at vi påskemorgen deltog i den samme tv-transmitterede påskegudstjeneste, som biskop Henrik Stubkjær forestod i Viborg domkirke – og at vi, selvom vi befandt os i hver sin del af landet, mærkede et nærvær i kirkerummet, skabt af et dygtigt samspil mellem præsten og folkene bag kameraet. Det fører os over i det næste spørgsmål:

Mange danskere forbinder gudstjeneste og kirkegang med deres eget fysiske kirkerum fra sognet derhjemme. Risikerer man ikke, at det fællesskab, som mange i denne sammenhæng forbinder med gudstjenesten, går tabt, hvis vi som kirke for alvor engagerer os i det digitale arbejde?

- Man kan starte med at sige, at Vorherre har sagt, at hvor 2 eller 3 er for-

samlet i mit navn, dér vil jeg være til stede iblandt dem, og så har vi faktisk en gudstjeneste. Men det er klart, at et trygt fællesskab vil man ofte forbinde med noget, hvor man har en relation til dem, man kender.

- Det, der så alligevel er sjovt med kristendommen, er at der også er en tryghed, som ikke kun handler om relationer, men også om genkendelighed gennem liturgien, salmerne og det himmelåbnende sprog. Det er for mig at se en meget vigtig del af trygheden og genkendeligheden. Og den har vi jo i behold i et fællesskab om noget, vi mærker, vi er fælles om.

Christian Schwarz Lausten påpeger, at fællesskabsfølelsen faktisk også kan være til stede på de digitale medier og fx kan mærkes i kommentarsporet på Facebook-indlæg eller på Twitter under tv-programmer som Melodi Grand Prix, hvor der parallelt kører en meta-kanal, hvor folk samles og chatter i en fælles oplevelse af det, de ser – hver for sig, men alligevel sammen.

- I princippet kunne det lige så godt også fungere omkring gudstjenesten som en helt anden form for interaktivitet, som jeg igen tror med tiden vil komme til at ændre sig radikalt ift. liturgien. Fordi det er meget lettere at involvere, ganske enkelt.

Christian Schwarz Lausten forudser en reform inden for dette område:
- På en eller anden måde er det derfor også en vækkelse, rent kreativitetsmæssigt, vi står over for. For kirken har virkelig stået i stampe i mange år med den samme liturgi og en konservatisme med hensyn til at ændre på tingene; men lige pludselig har vi en hel generation af præster, der fuldstændig bliver frisat uden nogle løftede pegefingre fra biskopper og kirkeministres side; også fordi ingen har prøvet det før.

Det er en frisættelse, han håber, at præster og kirkepersonale tager til

En af sognepræsterne i Køge kirke på vej til indspilning af videoandagt et sted i det fri. Den faste fotograf og klipper – Mona på 11 år – har fanget sig selv og sin mor i en selfie. Hun er meget bedre til film end sin mor. Foto: Mona Dybdahl Winther

> *Hvis der er noget, som digitaliseringen er fuldstændigt ligeglad med, så er det grænser.*

sig ved at kaste sig ud i det, lave en masse fejl og komme galt af sted, men netop derved lære af det og herigennem skabe en vidensdelingskultur, der altid efterspørges, når noget nyt tages i brug.

Fremtiden

Udover det fysiske kirkerum er også andre vante kirkelige rammer under udfordring. Således vil Christian Schwarz Lausten ikke afvise et opbrud af geografisk karakter:
- Det, som det nok også fører til, er et grundlæggende opgør med sognegrænser og stiftsgrænser. For hvis der er noget, som digitaliseringen er fuldstændigt ligeglad med, så er det grænser. Og da tror jeg, vi bliver nødt til at prøve at finde ud af, hvordan folkekirken – selvom vi er utroligt meget imod centralisering og autoriteter – koordinerer sådan noget her.

Til sidst: Tror du, folkekirken bliver sig selv igen efter corona-krisen?

Christian Schwarz Lausten giver for en tid rum til solsortesangen, der har dannet lydmæssig baggrund for hele vores samtale, inden han svarer:
- Kristendommen er jo en bevægelse, det tror jeg er vigtigt at holde fast i. Sådan har det været i 2000 år, og det vil det blive ved med at være. Tager man bevægelsen ud, så ved man godt, hvad alternativet er: stagnation og forfald. Så bevægelsen er en forudsætning for vores religion.

- Men jeg forstår selvfølgelig godt, hvad spørgsmålet handler om, og jeg vil da sige, at – ja, til en vis grad. Jeg er da ikke et sekund i tvivl om, at kirkerne åbner igen, og at der kan være nogle forholdsregler i et år eller halvandet, inden vi er back to normal; det er jeg også helt sikker på.

Afslutningsvis deler Christian Schwarz Lausten et håb med os. Et håb, der er opstået af den udvikling, som corona-krisen også førte med sig: - Jeg håber, det her giver de 10-20 % nytænkning og kreativitet, som gør, at vi er klar til næste fase i kristendommens udvikling. Og jeg håber, at når man som kirkehistoriker om 200 år kigger tilbage, vil sige, at det var i årene fra 2000 til 2030, at der skete noget a la Reformationen, nemlig at vi fik et nyt sprog; ligesom vi gik fra latin til dansk, gik vi fra det fysiske til det digitale og begyndte at forstå, hvad det nye kirkerum havde af udfoldelsesmuligheder og tilgængeliggørelse. Og at vi lige pludselig fik kirkegængerne, de kristne, de troende på banen på en anden måde.

Jo mindre vi ses nu...

De ældre er mennesker, der grundet coronaen er blevet dobbelt ensomme, skriver sognepræst Christina Morsing. Men corona-krisen bragte også andre forandringer med sig i ældres hverdag på plejehjemmet. Det sørgede konfirmanderne for – og det gav stof til tanker for det kommende samarbejde.

Tekst og fotos: Christina Morsing, sognepræst, Bregninge-Bjergsted-Alleshave pastorat

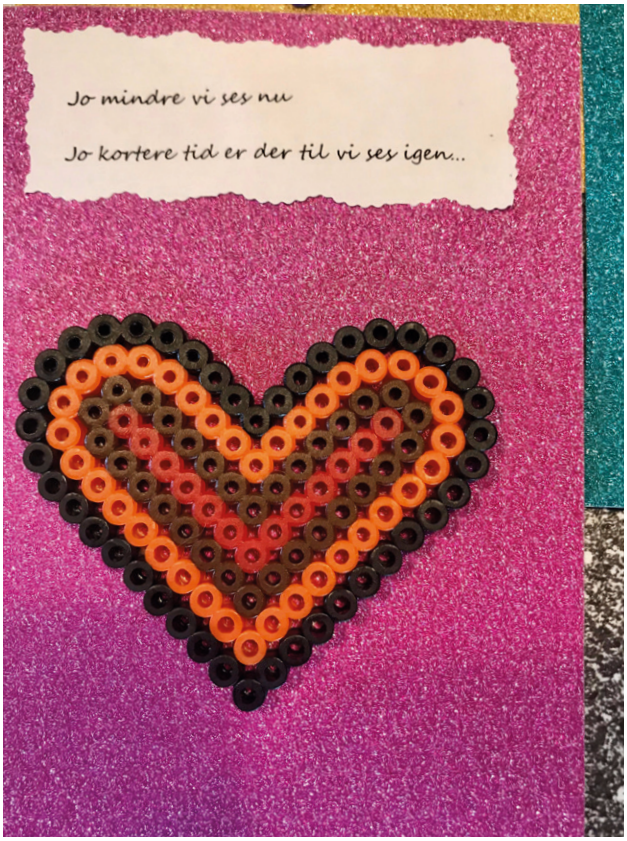

Hverdagen er en anden i disse tider. Det gælder både os, som er i skole og på arbejdsmarkedet. Vi går i skole derhjemme og arbejder hjemmefra. Vi holder fysisk afstand til hinanden og nøjes med at sige et hej på afstand i stedet for at give hånd eller et kram.

For de ældre er hverdagen også en ganske anden. Både for dem, der bor hjemme, og måske især for dem, som er bosiddende på et plejehjem. Nogle af dem er flyttet fra deres hjemsogn, og har derfor ikke et forhåndskendskab til deres nye naboer, andre er blevet enker/enkemænd (også mens de har boet på plejehjemmet).

De ældre er i det hele taget mennesker, der grundet coronaen er blevet dobbelt ensomme. For deres familier må ikke besøge dem, og det med at holde kontakt pr. telefon synes heller ikke perfekt. Og kirken – ja, den må heller ikke komme på besøg og holde gudstjeneste og måske endnu vigtigere: arrangere det efterhængende kaffebord hvor vi får snakket, grint og sunget sammen.

Kriser giver også ideer

Rundt om i Danmark ses der flere tiltag netop i forhold til plejehjemmene og deres beboere. Vores opmærksomhed på beboerne bliver skærpet i denne tid. Nogle sælger T-shirts til fordel for chokoladegaver, andre giver en lille koncert på plejehjemmets parkeringsplads osv.

> *Jeg tror, at vi når længere ud med påskens budskab, end vi plejer at gøre.*
>
> Provst Jørn Noe

Men her i **Bregninge-Bjergsted-Alleshave sogn** er det blevet til breve og tegninger.

Med udgangspunkt i det allerede eksisterende samarbejde, hvor konfirmanderne her i foråret kommer på besøg på vores lokale plejehjem for at hygge med beboerne, mens der fremstilles forskelligt forårs- og påskepynt, fandt vi på den idé, at konfirmanderne i stedet skulle forfatte et brev til beboerne.

Det valgte jeg så at udvide til, at alle fik denne opfordring. Via Facebook og lokalaviserne spredte jeg budskabet så vidt, som jeg kunne, og det har virket. Beboerne har modtaget breve, tegninger og perleplader.

De breve, jeg modtager pr. mail, bliver videresendt, og de breve der kommer i min postkasse, gives videre til plejehjemmet. Der er de i isolation i 72 timer, hvorefter de bliver givet videre og læst op for beboerne. De gør så stor lykke! Beboerne glæder sig over at børn og voksne, som ikke kender beboerne personligt, tænker på dem.

Påskens betydning

At den situation vi er i, lige falder sammen med påsken, kirkens vigtigste højtid, kan her, i bagklogskabens lys, vise sig at være noget positivt. For hænger påsken ikke sammen med kærlighed? Næstekærlighed? Så da vi ikke kan mødes i gudstjeneste, ikke kan mødes ved nadverbordet og spise sammen, må vi finde andre veje. Og ovenstående – ja, det er så en af de veje, og jeg håber, at alle de, som står bag brevene og tegningerne, ad den vej lærer lidt om, hvad påsken betyder.

Ja, jeg vil give vores provst Jørn Noe ret i tesen: Jeg tror, at vi når længere ud med påskens budskab, end vi plejer at gøre.

Jeg tænker i hvert fald, at for børnenes vedkommende lærer de nok meget mere om påskens budskab, end de ville have gjort ved at høre en påskeprædiken.

Vi kan være nok så lutherske, men:

"Vi kan sgu *ikke* undvære kirken"

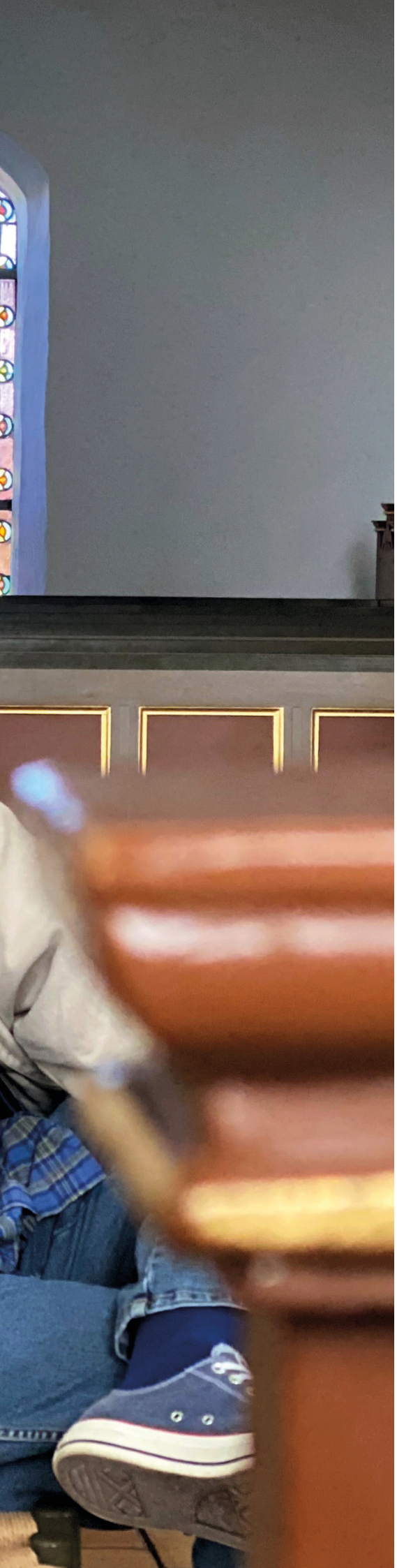

Lukkede kirker eller ej. Evangeliet har vi jo. Så hvorfor egentlig al den ståhej under coronakrisen med kirkefolk, der utålmodigt har presset på for hurtigst muligt at få åbnet kirken? – Vi tørster efter at indgå i en sammenhæng, der er større end os selv, siger sognepræst Henrik Bach.

Tekst og fotos: Rasmus Birkerod

Er kirken centrum for kristendommen? Eller er kirken bare en fin del af så meget andet, vi forbinder med kristendom?

Det spørgsmål trængte sig unægtelig på under påsken, hvor myndighederne krævede kirkerne lukket på grund af smittefare. En historisk lukning, der for eksempel aldrig er set i Roskilde domkirkes levetid.

Det har tydeligvis gjort ondt på en del kirkefolk. Men hvorfor egentlig? Evangeliet har vi jo, og som lutherske kan vi vel hvile i den overbevisning, at Guds tilstedeværelse ikke er begrænset til bygninger, men er med os, hvor end vi er?

Sammenhæng

Men nej.

- Kirken er et centrum, lyder det fra sognepræst og forfatter Henrik Bach. Et passioneret menneske, der gerne betjener sig af Samuel Beckett og Søren Ulrik Thomsen som referenceramme, hylder god skotsk whisky og Tottenham Hotspurs fodboldhold. I øjeblikket skriver han på en bog til forlaget Gyldendal med arbejdstitlen *"... er den dybe sammenhæng"*.

> *Vi har vi brug for at gå et sted hen for at høre det, vi ikke kan sige os selv.*

Netop ordet sammenhæng skal vise sig at blive et nøgleord.

Henrik tager imod Stiftsbladet i den mere end 800 år gamle **Fårevejle** kirke i Odsherred. En af den slags kirker, mange danskere måske tager for givet, fordi den hvidkalkede kirke er en integreret del af det danske kulturlandskab. Men spørg

Derfor er lukkede kirker et kæmpe problem: - Vi har vi brug for at gå et sted hen for at høre det, vi ikke kan sige os selv, mener forfatter og sognepræst Henrik Bach.

bare amerikanerne. Her er et besøg i en af disse kirker givetvis en af de mest sensationelle oplevelser ved et besøg i Danmark. *Excuse me, did you say 12th century?!*

Det er blandt andet kirkens forankring i historien, som Henrik Bach lægger vægt på, når han skal forklare, hvorfor han mener, at det er så frygteligt med lukkede kirker.

Men først til spørgsmålet.

Hvorfor mener du egentlig, at kirken er et centrum for kristendommen. Det er vel trods alt bare nogle mure?

- Kirken *er* et centrum. Vi kan sgu ikke undvære kirken, fastslår Henrik Bach, stiller sig midt i kirkeskibet og breder armene ud.

- Kirken er et centrum for det særlige sted, hvor ordet udgår fra. For Luther var kirken også vigtig. Det er jo for eksempel med ham, vi får den højt placerede prædikestol, hvor han lægger vægt på, at Ordet er det vigtigste. Man kan selvfølgelig sige, at det bare er nogle mure. Men de mure er en ramme, som via vores salmer og ord bærer et vigtigt budskab, mener han og presser så stemmen en anelse:

- Vi tørster efter at indgå i en sammenhæng, der er større end os selv. Den dimension giver kirken os. Og det gør den på tre måder, som alle er lige vigtige. Nemlig i *vores forhold til Gud, i vores forhold til hinanden og i vores forhold til historien.*

Historien og hinanden

Gud, hinanden og historien. Det sidste først.

- Den her kirke minder os om, at der er en historie, der ligger før mig, og som skal komme efter mig, siger han og kigger hen på døbefonten, der står midt i kirkeskibet.

- I 800 år er der skabt glæde og grædt tårer her i kirken. Når jeg fortæller det til dåbsforældre, så kan jeg mærke, at det er er noget, der rører dem – også selvom de måske ikke er vant til at komme i kirken. I dette rum er folk både blevet døbt, konfirmeret, gift og har taget afsked med livet igen. Det er på den måde et rum, der fortæller os, at vi indgår i historiens sammenhæng.

> *Vi bliver med kirken sat i en sammenhæng, der rækker udover os selv.*

Hvad mener du med, at kirken sætter os i forbindelse med hinanden?

- Det er herinde, vi bliver mindet om, at vi indgår i den sammenhæng, at vi alle er lige for Vorherre. Her mærker vi, at uanset alder, køn, velstand og politiske forskelle, så har vi noget tilfælles: nemlig det at være menneske og de glæder, sorger, udfordringer og mulighed, det giver.

- Søren Ulrik Thomsen fortæller, at det for eksempel kan gyse i ham, når han ved, hvad sidemanden på kirkebænken stemmer på politisk. Men så er hans pointe, at det er godt at være i en kirke, hvor vi alle er lige, hvor der er plads til os alle sammen. Det betyder, at når vi sidder i sådan et rum, så opdager vi, at vi har noget tilfælles som mennesker, selvom vi er forskellige.

Det vi ikke kan sige os selv

Det kan forekomme indlysende. Men alligevel. Evangeliet har vi jo – kirke eller ej. Så hvordan lader kirkens bygning os indgå i en sammenhæng med Gud?

- Enhver kirke taler til en. Det kender vi jo. Næsten uanset hvor vi er i verden, så rummer den denne særlige besked. Herinde bliver vi mindet om vores tro på Gud og det evige liv. Der er ikke noget, der er tilfældigt herinde, siger han og peger op på et epitafium, en mindetavle, der hænger på kirkeskibets væg. På en fremtrædende position viser tavlen både et timeglas og et dødningehoved.

- Det er med til at minde os om, at livet et forgængeligt. Livet er evigt, men ikke uendeligt, siger Henrik Bach, der sætter sig på en af stolene foran døbefonten og kigger op mod krucifikset.

Selvom han er kommet fast i kirken her de seneste 25 år, så gør rummet indtryk på ham. For Henrik Bach er kirken absolut et centrum for kristendommen. Og så gør det ondt, når den er lukket.

- Det her er rummet for store glæder og store sorger i livet. Derfor har vi brug for at gå et sted hen for at høre det, vi ikke kan sige os selv, siger Henrik Bach.

FAKTABOKS

Henrik Bach

59 år.

Sognepræst i Fårevejle i Odsherred.

Udkom i 2018 med bogen "Konfrontationskurs" om Tidehverv.

Medlem af Eksternt Råd på Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet.

Han har været anmelder og skribent på flere dagblade gennem årene.

PÅ PÅSKE-RUNDTUR I ROSKILDE STIFT

Tekst: Peter Fischer-Møller, biskop
Fotos: Rasmus Birkerod

Stranden ved Stevns Klint, påskemorgen kl. 06.15. Her ved strandkanten i solopgangen var scenen sat for dagens første påskerefleksion.

En helt særlig påske blev det i Danmark og det meste af resten af verden her i 2020.

En påske, hvor corona-pandemien lærte os et nyt slogan: vi står sammen ved at holde afstand. En påske uden mulighed for at mødes til gudstjenester, som vi plejer. Men også en påske, hvor præster og kirkemusikere og "menighedsrødder" og frivillige har udfoldet stor energi og fantasi for at kunne dele påskens drama og evangelium med hinanden og den danske befolkning på mange forskellige corona-smitte-sikre måder.

Jeg var inviteret til Niløse kirke for at prædike påskedag og for at deltage i fejringen af kirkens nye altertavle. Jeg havde glædet mig, men det satte coronaen altså en stopper for.

Så var det, at stiftets kommunikationsmedarbejder Rasmus Birkerod kom på den gode idé, at når det ikke var muligt at forkynde opstandelsesbudskabet inde i kirkerne i år, så kunne vi da tage på rundtur i stiftet og forkynde det udenfor. Sammen med vores teologiske konsulent Anita Engdahl blev en række mulige steder i stiftet bragt i forslag, og i fællesskab fik vi lagt en plan, som blev delt med medierne.

Påskemorgen kørte jeg fra Roskilde kl. 4.50, mens det stadig var mørkt, og mødtes før solopgang med Rasmus og et par journalister fra dagbladet Politiken ved den gamle Højerup kirke på kanten af **Stevns Klint**. Her ved strandkanten i solopgangen var scenen sat for dagens første påskerefleksion, en kort prædiken om et forår i Palæstina år 30, der blev helt anderledes end folk havde håbet – lidt som dette forår i Danmark 2020 som også er blevet så anderledes, end vi havde planlagt.

Jeg fortalte meget kort påskens fortælling om Jesu sejrrige indtog i Jerusalem palmesøndag, som i løbet af få dage forvandledes til domfældelse og død på et kors. Og for de nærmeste var der kun sorg og fortvivlelse tilbage. Sådan så det ud, da kvinderne, mens solen stod op, kom til Jesu grav og fandt den tom og mødte det helt uventede, overvældende og ubegribeligt glædelige budskab: Han er ikke her, han er opstanden! Budskabet om en kærlighed, intet kunne få bugt med eller skille dem fra. Et budskab om et håb og en fremtid for dem – og for mennesker over hele jorden. Et budskab som gav dem mod til at leve videre på den kærlighed og tilgivelse, som Jesus havde banet vej for i deres liv. Et budskab som giver os mod til at tage fat på de udfordringer, vi står med i vores tid: corona og klima og livets fremtid her på kloden. Bølgerne bruste noget dernede på stranden, så vi tog for en sikkerheds skyld den lille refleksion en ekstra gang oppe ved kirken, inden vi fik os en kop kaffe, mens Rasmus fik lagt optagelsen på stiftets Facebookside.

Næste stop var **Herlufsholm kirke**, hvor Politikens journalist og fotograf fik selskab af et par folk fra Danmarks Radio, som ville have et par indslag til TV og radio. Inspireret af at det gamle kloster i reformationstiden blev omdannet til skole af Herluf Trolle og Birgitte Gøye, blev temaet for refleksionen her, at mennesker kan lukke kirker for andre og af forskellige grunde – Luther blev fx lyst i band – men påskeevangeliet kan ikke lukkes nede, for det har enhver adgang til gennem sin Bibel og sit Fadervor.

> *"Kirkerne er lukkede i år for første gang i 800 år, men evangeliet er ikke lukket inde hverken i en tom grav eller i en tom kirke, det er sluppet løs, og lever hvor som helst, det bliver delt – også her i 2020.*

Derfra gik turen til **Bjernede rundkirke**, bygget lidt før 1200 af Absalons nevø Sune Ebbesen, et monument over Hvideslægtens indflydelse på Midtsjælland. Solen strålede, og klokkerne kimede, mens jeg fortalte lidt om den utrolige præstation, det var i løbet af et par hundrede år at få rejst de tusindvis af stenkirker over hele landet. Det er kirker, som stadig danner ramme om de lokale menigheders gudstjeneste og udgør en væsentlig del af dansk kulturarv. Kirkerne er lukkede i år for første gang i 800 år, men evangeliet er ikke lukket inde hverken i en tom grav eller i en tom kirke, det er sluppet løs, og lever hvor som helst, det bliver delt – også her i 2020. Det budskab hjalp en journalist fra TV-ØST os med at få ud til en bredere skare.

Fjerde stop var i **en skov mellem Sorø og Slagelse**, hvor et hav af anemoner – hvide ganske vist og ikke blå, som er sjældnere og blomstrer en måned tidligere – gav anledning til at reflektere over påskens alvor, den kamp mod ondskab, frygt og fejhed, den kamp mellem liv og død, den rummer. Her var udgangspunktet Kaj Munks digt om den trodsige blå anemone og hans opgør med nazismens umenneskelige barbari, som kom til at koste ham livet.

Så blev det tid til frokost, som vi indtog hver på sin træstub – altså med de foreskrevne 2 meters afstand, in-

Foran Herlufsholm kirke, påskemorgen kl. 08.55. Mennesker kan lukke kirker for andre og af forskellige grunde – men påskeevangeliet kan ikke lukkes nede, for det har enhver adgang til gennem sin Bibel og sit Fadervor.

den vi kørte til **Slagelse Kloster**, som gav anledning til refleksioner over, at det evangelium, der blev sluppet løs den første påske ikke alene havde med ord at gøre, men i lige så høj grad drejer sig om menneskelig omsorg. En omsorg, som i middelalderen bl.a. udfoldede sig på klostrene, og som i dag kan komme til udtryk i et godt bofællesskab for ældre mennesker.

Næstsidste stop på turen var **kirkegården på Sjællands Odde** og mindesmærket over Willemoes og de andre søfolk, som mistede livet ved søslaget mod englænderne heroppe i 1808. Det blev til en refleksion om nederlag, og hvordan et nyt nationalt liv kan spire frem på trods, som man oplevede det i Danmark i første halvdel af 1800-tallet med guldalderen, Grundtvigs digtning, demokratiets fremvækst, højskolerne og andelsbevægelsen.

Påskerundturen sluttede ved stiftets nyeste kirke, **Trekroner kirke** i det østlige Roskilde, en kirke som er blevet til i samtale med lokalsamfundet og som er udformet, så den inviterer til fortsat samtale om tro og tvivl og kristendommens betydning for os selv og vores samfund. Her genfortalte jeg historien om den første påskesamtale, samtalen mellem de to disciple, der på vej til Emmaus gik og talte med hinanden om Jesu ord og gerninger, om hans liv og død og om de rygter, der nu gik om en tom grav, og som de ikke rigtig kunne forbinde noget med. Og om den fremmede, der slog følge med dem, som lyttede og bød ind og fik deres hjerter til at brænde – sådan huskede de det i hvert fald bagefter, da de under det fælles aftensmåltid opdagede, at det var Vorherre selv, der havde slået følge med dem.

Så var klokken blevet 18.15, og godt 12 timers påskerundtur i stiftet var slut.

Refleksionerne blev lagt på Facebook og stiftets hjemmeside undervejs, og to blev gemt til 2. påskedag. Det kan fortsat ses og høres på www.roskildestift.dk.

HIGHTECH-SKÆRME I GAMLE HERLUFSHOLM KIRKE:

Går det an?

Topmoderne elektronisk udstyr og to store skærme, der hænger ned foran alteret i Herlufsholm kirke. Renoveringen af en af de kirkehistorisk vigtige bygninger i Roskilde Stift har været bemærkelsesværdig.

Renoveringsarbejdet varede halvandet år og løb op i 30 millioner kroner, som Herlufsholm Skole og Kostskole betalte langt størstedelen af.

Men hvordan fungerer to store hightech skærme i en kirkehistorisk vigtig bygning i Roskilde Stift?

Stiftsbladet inviterede to eksperter på besøg. Den ene er kunsthistoriker med speciale i kirkerum, den anden kirkehistoriker. Denne fredag formiddag så de den nyrenoverede kirke for første gang.

Tekst og fotos: Rasmus Birkerod

Jeg er skeptisk.

Kunsthistoriker Line Marschner havde inden besøget ikke høje tanker om det, hun kun havde hørt om: **Herlufsholm kirkes** store renoveringsprojekt med hightech-udstyr og store skærme, der hænger ned foran alteret.

Stiftsbladet har inviteret hende til at kigge forbi og give sin vurdering af det færdige resultat. For Marschner er ikke bare kunsthistoriker. Hun har også skrevet en ph.d.-afhandling med titlen "Kirkearkitektur som erkendelsesvej – om samspillet mellem mennesker og kirkebygninger." Hun er derfor helt oplagt at invitere på et anmeldelsesbesøg af den nyrenoverede Herlufsholm kirke. For fokus i hendes ph.d.-afhandling var netop på kirkerummet. Her er det generelt hendes oplevelse, at kirkebyggeri og kirkerenovering risikerer at overse nogle vigtige perspektiver.

- Kirkebygningen er ikke et mål i sig selv. Den er et instrument ligesom salmerne, kunsten, ritualerne og prædikenen, som er med til at sætte os i en særlig sensitiv stemning, hvor vi kan modtage og tilegne os det her mysterium og sætte det i forbindelse med vores liv, indleder Line Marschner.

Hvorledes hun vurderer den renoverede Herlufsholm kirke, vender vi tilbage til.

For hun er ikke alene. Stiftsbladet har også inviteret lektor, ph.d. i kirkehistorie ved UC Diakonissestiftelsen Rasmus H.C. Dreyer på besøg. Heller ikke han har set resultatet af halvandet års arbejde og mange beslutninger.

Dreyer glæder sig til at se det. For han er det, man – uden at fornærme nogen – roligt kan kalde for en gedigen kirkenørd. Og han ser allerede inden besøget et kirkehistorisk per-

spektiv med de opsigtsvækkende nye skærme i Herlufsholm.

- Det jo et udtryk for, at skærmen er det nye medie, siger han og fortsætter: - Når det gælder altertavler, så får vi fra midt 1500-tallet og ind i 1600-tallet en periode i kølvandet på reformationen, hvor vi har altertavler, der kun består af ord – altså helt uden billeder. Her var ordet simpelthen det nye medie. Tanken var, at det var gennem Skriften og Bibelens Ord, at man mødte Gud, fortæller han over telefonen og giver udtryk for, at han glæder sig til at se resultatet.

Vurderingen

Det sker så denne fredag formiddag.

Menighedsrådsformand ved Herlufsholm kirke, Poul Sandberg, tager imod. Kirketjener Bo Bram er med. For skærmene skal jo vises frem. Det kræver en kirketjener, der forstår sig på it-logik. Og ja, kirketjenere i vores kirke i dag skal have gode it-færdigheder, erkender formanden.

Vi stiller os midt i kirkeskibet og kigger op på skærmene.

Der hænger de. To store skærme, der hænger ned fra loftet mellem skibet og alteret. En uventet detalje overrasker både Line Marschner og Rasmus H. C. Dreyer: Skærmene er gennemsigtige. Ved hjælp af avanceret teknologi bliver de belyst af projektører ved siden af alteret.

Kirketjener Bo Bram betjener den ny teknologi i kirken fra en pult bagerst i kirken.

Udstyret giver flere muligheder. Præsten kan under sin prædiken lægge et billede op på skærmene, hvis han ønsker det. Desuden er det ved eksempelvis barnedåb muligt, at kameraer kan vise selve dåbshandlingen på skærmene, så alle kan se. Og selvfølgelig kan teksten på salmer lægges op. Kirken har af den grund besluttet ikke længere at købe salmebogstillæg.

Overraskede

Marschner og Dreyer er overraskede. Men lad det være konstateret allerede her: hverken kunsthistorikeren eller kirkehistorikeren løber skræmt og fortvivlet ud af kirkedøren igen. Begge har det tydeligvis dobbelt med Herlufsholm kirkes nye muligheder. Der kan siges både positivt og negativt.

Det positive først.

- Det er en god løsning, når de er gennemsigtige, så man ikke rigtig kan se dem, når de ikke er i brug, siger Rasmus H.C. Dreyer og netop det diskrete bliver bakket op af Line Marschner: - Helt ærligt ... Jeg kom herind, og jeg opdagede dem ikke, siger hun og smiler. For hun indrømmer, at hendes indledende skepsis er aftagende.

Skærmene giver præsten en mulighed for at bruge et billede under sin prædiken. Og det er der i sig selv intet problem ved, siger Rasmus H.C. Dreyer: - Nej, jeg er faktisk ikke afvisende over for det. Luther mente jo også, at billedet tjente et pædagogisk formål. Han fastholdt – modsat nogle af de andre reformatorer – den traditionelle kristne udgave af de 10 bud uden forbuddet mod billeder, som jo vitterlig fremgår af Mosebøgernes udgave, siger Dreyer og går derefter over til et af de dilemmaer, han mener, den ny teknologi i Herlufsholm kirke også indeholder.

Udfordringer

- Skærmene har en exceptionel central placering i kirken. Vi kommer ikke udenom, at de indgår i kirkerummet, og at de – uanset hvad – vil

FAKTABOKS

Line Marschner:

Kunsthistoriker mag.art. (2006); ph.d. i teologi (2018) med speciale i kirkearkitektur. Bosat i Sorø.

Rasmus H.C. Dreyer:

Lektor, ph.d. i kirkehistorie ved UC Diakonissestiftelsen. Bosat i Sorø.

Line Marschner og Rasmus H.C. Dreyer var positivt overrasket over, hvor diskrete skærmene var, da de var slukkede.

FAKTABOKS

Renoveringen af Herlufsholm Kirke begyndte i maj 2018. Her blev der fundet skimmelsvamp i vægge og hvælvinger. Det medførte, at kirken var lukket i et år længere end forventet.

De samlede udgifter for renoveringen endte på cirka 30 millioner kroner. Et beløb som Herlufsholm Skole og Gods har betalt langt størstedelen af, da de er ejere af kirken.

Herlufsholm Kirke åbnede med en reception 26. januar 2020. Men måtte kort tid efter lukke ned igen på grund af corona-krisen.

komme til at påvirke gudstjenesten. Ja, præsten kan lægge et billede op i stedet for at fortælle os noget med ord, som vi godt kunne have forestillet os alligevel. Hvis mange kirker havde den slags skærme, så ligner det et gradvist skifte fra det hørte ord til den visuelle oplevelse. Perspektivet i det ville være, at Skriften rykkes længere væk fra os, den er i en vis forstand flyttet op på de nye tavler og billedliggjort, mener Dreyer og uddyber:

- På lidt længere sigt risikerer man, at kirkegængerne fremmedgøres for teksten som medium og derfor også det hørte bibelord – man lytter jo til en prædiken. At 'se' den eller at 'se' en barnedåb på en skærm frem for at høre og deltage i handlingen er i princippet unødvendigt, mener Rasmus H.C. Dreyer.

Line Marschner understreger, at selvom hun har overvundet det meste af sin skepsis, så rummer skærmene en masse udfordringer.

- Jeg tror det bliver vigtigt, at præsterne er meget disciplinerede i forhold til, hvad skærmene kan bruges til. Skærmene kan give noget, men de kan også trække noget væk. For der er en stærk vekselvirkning i en gudstjeneste mellem at vi skifter mellem at lytte på præsten og søge ind i os selv, når vi synger i salmebogen. Altså hele tiden denne rytme, at vi søger udad og derefter indad, udad og indad, siger Line Marschner og stiller spørgsmålet: - Så hvad sker der, når teksten til en salme nu pludselig står på en skærm? Så ville vi måske mangle denne søgen indad, og rytmen risikerer at blive brudt.

Mellem himmel og jord

Line Marschner kigger rundt i kirkerummet, inden hun kommer med sin endelige bedømmelse af det store renoveringsarbejde i Herlufsholm kirke.

- Helt generelt kan man opleve, at en ny kirke eller et nyrenoveret kirkerum kan have det hele: et fantastisk lysindfald, smukke gamle former, en flot portal og fremragende imitationer ... Og alligevel så kan det hele falde til jorden. Det sker, hvis samspillet mellem alle de forskellige dele i arkitekturen ikke er på plads. I så fald sker der ingenting med os som kirkegængere. Så bidrager kirkerummet ikke til at sætte nogen i en særlig sensitiv stemning, siger Line Marschner og kigger op mod alteret og de gennemsigtige skærme.

- Vi er her i et kirkerum, der ikke bare handler om himmel og jord, men også fortæller noget historisk om Herluf Trolle og Birgitte Gøye, der ligger begravet bag alteret. Så der er et andet lag med dens historie, der gør det lidt mere jordnært. Det er faktisk med til at gøre, at et par skærme ikke forstyrrer mere, end de gør.

Dér faldt ekspertens dom. Den indledende skepsis blev afløst af et anerkendende smil. Det går an. Kunsthistorikeren med speciale i kirkerum har godkendt Herlufsholm kirke. For som hun erkendte: - Helt ærligt ... Jeg kom herind, og jeg opdagede dem ikke.

Fortsættes »

Billeder kan sige mere end tusinde ord

Sognepræst i Herlufsholm kirke, Thomas Horneman-Thielcke glæder sig over de nye muligheder i kirkerummet

Tekst og foto: Rasmus Birkerod

Nej, en gudstjeneste må ikke blive en lang skærmoplevelse. Men vi er også forpligtet på at være nysgerrige efter, hvad den ny teknologi kan give os.

Sådan lyder sognepræst Thomas Horneman-Thielckes svar på Line Marschners og Rasmus Dreyers tanker om, at den gamle Herlufsholm kirke nu har fået installeret nye store skærme, der hænger ned fra loftet mellem kirkeskibet og alteret.

Rasmus Dreyer taler om, at kirkegængere i et større perspektiv risikerer at blive fremmedgjort for det skrevne ord, hvis mange kirker betjener sig af skærme, hvor man viser billeder. Hvad tænker du om det?

- Der er situationer, hvor billeder siger mere end tusinde ord. Så kan billeder på en skærm virke understøttende for forkyndelsen. Det handler meget om hvilken stemning, man gerne vil sætte i kirken. Jeg har en del meditationsgudstjenester, hvor jeg bruger rummet til stilhed og eftertanke. Det er nok ikke der, jeg ville bruge det. Så vi skal finde en balance, hvor det bliver godt.

Line Marschner mener, at I med skærmene risikerer at bryde den rytme, hvor vi henholdsvis søger ud mod præstens ord og ind i os selv med salmebogen. Hvad tænker du om det?

- Det har hun da fuldstændig ret i. Hvis hele gudstjenesten bliver, at vi bare kigger på en skærm, så kunne vi ligeså godt kigge på fjernsyn derhjemme. Dette at vi sidder med salmebøgerne er også en vigtig kropsliggørelse, når vi sidder der med ordene mellem hænderne, der taler til en. Det er meget vigtigt, at vi fastholder det. Så vi skal fortsætte med salmebogen.

> *Det er vigtigt, at vi er nysgerrige efter, hvad teknologien kan lære os.*

Men kirken har jo sagt, at I fremover vælger at lægge nye salmer op på skærmen ...

- Ja. Jeg tror, at vi vil prøve med en enkelt salme på skærmen ved hver højmesse. Vi må prøve os lidt frem. Så vi får prøvet det og ser om der er noget, vi kan lære ad den vej. Det er vigtigt, at vi er nysgerrige efter, hvad teknologien kan lære os. Omvendt skal man ikke altid bruge teknologien, bare fordi man har den.

FAKTABOKS

Sognepræsten: Her vil jeg også bruge skærmene

Salmenumre: Skærmene erstatter i vidt omfang nummertavlerne. Det sparer tid.

Ungdomsgudstjenester: Oplagt at bruge dem ved at vise klip eller film, som de unge så kan diskutere og tale om.

Meddelelser: De kommunikerer effektivt. Hvor drikker vi kirkekaffe? Hvornår er næste gudstjeneste? Alt det kan vi sætte op på skærmen mod slutningen af gudstjenesten.

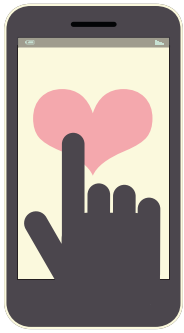

HÅNDEN PÅ HJERTET

Tekst: Anna Helleberg Kluge, provst, Næstved provsti
Foto: Martin Tranberg

"Kære Gud, vil du ikke give os en vaccine mod coronaen? Pas på min mormor, så hun ikke bliver syg".

"Kære Gud, min lillebror har astma, jeg er bange for, at han bliver smittet".

Da konfirmationsundervisningen blev aflyst, som alt andet i begyndelsen af marts, sendte sognepræsterne i **Sankt Peders Kirke**, Karen Marie Bøggild og Kristina Hermansen, opgaver til konfirmanderne; én af dem bestod i at skrive en bøn. Konfirmander plejer at aflevere bønner med meget forskelligt indhold, nogen mere alvorlige end andre, og der er gerne en eller to, som forveksler en bøn til Gud med en ønskeliste til forældrene.

Men de indsendte bønner fik Kristina Hermansen til at sætte sig stille lidt. Det var tydeligt, at de unge gik med mange og tunge tanker om coronavirussens usynlige trussel. Alene antallet af indsendte besvarelser antydede, at der var noget, der trængte sig på. Noget det måske ville være lettere at bære på, hvis man kunne dele det med et menneske, der ikke selv blev bekymret eller urolig, hvis man åbnede sig i en samtale, sådan som forældre godt kan blive det. Hermed var ideen til en telefonlinje særligt for unge født.

> *"Det nye ved telefonlinjen er, at den er opstået på baggrund af et iagttaget behov, og at annonceringen er målrettet de unge.*

Dybest set er der ikke tale om et nyt tilbud. Unge har på samme måde som børn, midaldrende og gamle altid mulighed for at ringe til sognepræsten næsten døgnet rundt for at tale om det, der tynger hjertet. Men det er få unge, der benytter sig af det. Ikke fordi de ikke har noget at tale med præsten om, men fordi de ikke finder det indlysende, at det er en mulighed for dem. Det nye ved telefonlinjen er, at den er opstået på baggrund af et iagttaget behov, og at annonceringen er målrettet de unge.

Fra en teologisk vinkel er der ikke forskel på et ungt eller gammelt menneske; et menneske er på ethvert tidspunkt et fuldstændigt menneske over for Gud, men i resten af verden er de unge en afgrænset og særlig gruppe – det gælder mode, reklame, undervisning, underholdning osv. Her gælder det, at et produkt ikke alene er målrettet de unge, det er forbeholdt de unge. De er altså opdraget til, at det, der er interessant for dem, er KUN for dem.

Telefonlinjen henvender sig målrettet til en gruppe af vores medlemmer, som har brug for en særlig invitation for at føle, at de hører til. Til gengæld er sognegrænser slet ikke et emne, og information om linjen kan findes ved alle provstiets kirker. Telefonlinjen er et af eksemplerne på, at corona-situationen lærer os at arbejde meningsfuldt sammen på tværs af den gamle måde at tænke kirke på – nemlig at kirken har en fysisk afgrænsning – og at kirkens tilbud kan og skal rumme alle på en og samme gang.

Telefonlinjen vil være et tilbud for de unge i Næstved provsti lige så længe, der er behov for den, fordi livet på én gang er vidunderligt og truet, corona eller ej.

FAKTABOKS

Telefonlinjen har fået navnet "Hånden på hjertet"

Den betjenes af sognepræsterne ved Sankt Peders kirke i Næstved provsti, Kristina Hermansen (billedet) og Karen Marie Bøggild

Henvender sig særligt til børn og unge i alderen 10-20 år

Telefonen er åben mandag, onsdag og fredag kl. 16-18

Telefonnummer 23 80 82 37.

På Sjælesorg.nu får du omsorg for sjælen

Da kirkerne lukkede som følge af corona-krisen, kom landets biskopper hurtigt på banen med en påmindelse om, at alle har adgang til at tale med en præst ved at tage telefonen eller sende en mail. Også folkekirkens digitale sjælesorgstjeneste sjælesorg.nu var blandt de nye former for sjælesorgssamtale, der blev præsenteret. Det sker også her for Stiftsbladets læsere.

Tekst: Pernille Hornum, leder af Sjælesorg på Nettet

Sjælesorg på Nettet (SPN) er folkekirkens digitale online-tjeneste til alle, der måtte ønske en sjælesorgssamtale, som er en fortrolig samtale med en præst/sjælesørger. Sjælesorg på Nettet er mobilt i den forstand, at hvis man har en smartphone, computer eller iPad ved hånden, kan man ved at klikke sig ind på Sjælesorg.nu i åbningstiden chatte med en præst alle vegne fra - på gaden, i bussen, i toget, på arbejdspladsen, i sygesengen fra hospitalet og fra ens hjem. Man skal ikke bestille tid hos præsten, men blot logge sig ind på sjælesorg.nu for at få kontakt.

Historie

Sjælesorg.nu blev lanceret i februar 2017 og er på baggrund af de mange henvendelser, der har været til præsterne de sidste tre år, blevet permanent fra den 1. januar i år.

Over 11.000 har indtil videre benyttet sig af tilbuddet for at få en fortrolig samtale med en præst på sjælesorg.nu. Både unge, midaldrende og ældre mennesker har delt deres inderste tanker og følelser, sorger og bekymringer i en anonym, fortrolig chatsamtale med en af præsterne på sjælesorg.nu

Anonymitet

Sjælesorgssamtalerne mellem konfident og sjælesørger er fortrolige og anonyme samtaler, hvor både sjælesørger og konfident er anonyme, og det betyder, at det er muligt at skabe et fordomsfrit rum i den forstand, at køn, alder og udseende ikke bliver forstyrrende eller får betydning for samtalen.

I chatsamtalen har sjælesørgeren og konfidenten kun ordene til rådighed, og alligevel er den anonyme, digitale sjælesorg en særlig intens samtale, hvor sjælesørgeren kan formidle omsorg, varme, empati, lytte og møde konfidenten ligeværdigt.

Temaer i sjælesorgssamtalen på sjælesorg.nu

Sjælesorg.nu er åben for alle, og sammenlignet med andre digitale fora er der ikke noget specifikt kriterium for, hvem der kan henvende sig, og hvad man kan henvende sig med. Hvis temaet for samtalen kræver en anden form for rådgivning, end sjælesørgerne kan indfri, henvises der typisk til andre relevante fagpersoner. Ensomhed, familiekonflikter, tro og tvivl, sorg og krise, selvmordstanker, overgreb, mobning, meningsløshed, seksualitet er bare nogle af de eksistentielle dilemmaer både unge, midaldrende og ældre mennesker henvender sig med til sjælesørgerne.

Flere giver udtryk for, at de er glade for samtalen med præsten på Sjælesorg.nu, og at den erfaring gør, at det ikke længere føles så fremmed at kontakte den lokale sognepræst, hvis man har brug for samtaler ansigt til ansigt.

Bønner og velsignelse

Hvis en konfident ønsker det, eller sjælesørgeren finder det relevant i samtalen, er det muligt at sende bønner og velsignelsen i den digitale samtale.

Den aktuelle corona-krise

Der er stor øgning i tilgangen af konfidenter i denne tid, og man kan tale om to typer af henvendelser. De henvendelser, der konkret handler om frygt for at blive syg, ensomhed og usikkerhed, og de, der gennem længere tid har været påvirkede af nogle eksistentielle spørgsmål, som nu kommer op til overfladen, da man i denne tid ikke har samme mulighed for at handle sig bort fra problemerne, som man ofte har i en travl hverdag.

FAKTABOKS

Sjælesorg på Nettet er folkekirkens digitale tilbud om sjælesorgssamtaler med en præst.

Ordet **sjælesorg** (tysk: Seelsorge) betyder omsorg for sjælen. Det vil sige, at det menneske, der har brug for hjælp, og uanset hvad det enkelte menneske har på hjerte, kan man få omsorg for sjælen i en afklarende, støttende eller trøstende samtale med sjælesørgeren/præsten. Det gælder både den traditionelle samtale med præsten i sognegården eller chatsamtalen på Internettet. Man behøver ikke være medlem af folkekirken eller tro på Gud for at have sjælesorgssamtaler med en sjælesørger/præst.

Når man har en sjælesorgssamtale enten via chat eller traditionel samtale er man konfident. Ordet **konfident** (fransk: confident) betyder tillidsfuld og fortrolig. Så når man er konfident, er man i fortrolig og tillidsfuld samtale med en sjælesørger/præst.

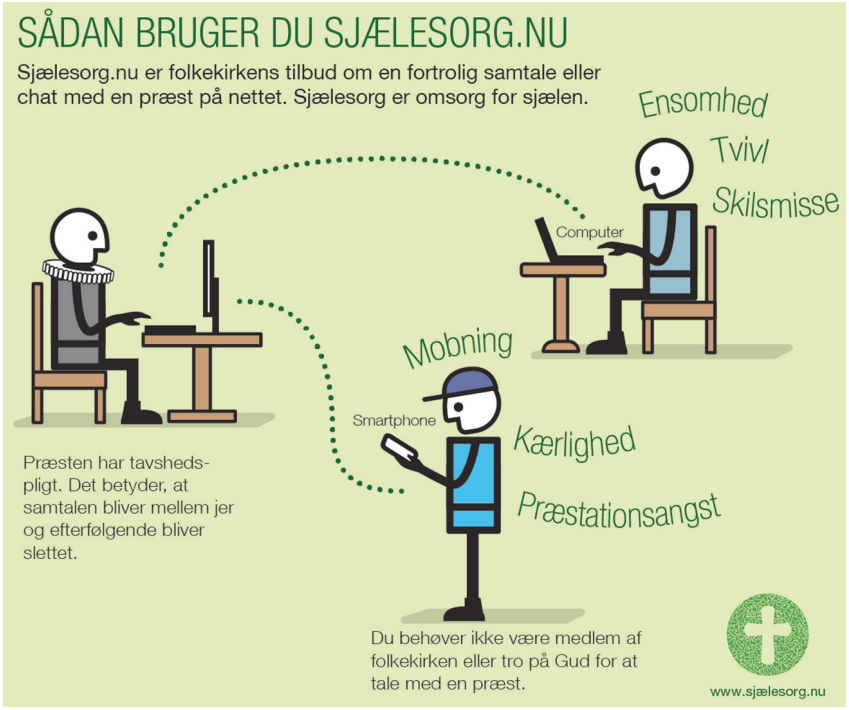

FAKTABOKS

Under den nuværende corona-krise har vi udvidet åbningstiden, så vi – mens kirkerne er lukkede – holder åbent på sjælesorg.nu alle dage fra kl. 12.00-22.00.

Provsternes erkendelse efter en forårsbølge af Skype-møder:

Vi mangler hinandens mimik

Disciplin, fokus og tidsbesparelse har vist sig at være de store fordele ved de utallige Skype-møder, der blev den nye virkelighed under corona-krisen. Til gengæld mangler kropssproget i udtalt grad. Det viser Stiftsbladets rundspørge blandt stiftets provster.

Tekst og foto: Rasmus Birkerod

Corona-krisen har vist os, hvor lidt vi i virkeligheden kommunikerer med ord.

Som mødeleder, taler, prædikant eller underviser er vi opmærksomme på modtagerens kropssprog. Det fortæller os, om vores argument eller pointe kræver en uddybning, en ekstra mimik eller et særligt tonefald.

Nu foregår den slags ofte på Skype eller andre elektroniske mødesteder. Her oplever vi, at den respons, vi tidligere fik, er væk. Vi lægger ikke mærke til et hævet øjenbryn, sidemanden, der synker en ekstra gang eller hende, der sender dig et smil.

Her er lige præcis ingenting. Nul og nada.

Det er bare ens egen tale ud i et sort tomrum. Intet begreb om, hvorvidt nogen andre mødedeltagere i virkeligheden har forstået noget som helst.

FAKTABOKS

Skype-møder kan i fremtiden bedst bruges til...

Følgende blev nævnt i provsternes rundspørge - uddrag:

Møder med en meget kort, konkret og afklarende dagsorden.

Møder hvor deltagerne i forvejen har indbyrdes kendskab og fortrolighed.

Etablere hyppigere møder med folk – særligt hvor afstanden er stor.

Den følelse rummer muligvis en væsentlig pointe i, hvad det vil sige at være en del af flokdyret mennesket. I hvert fald peger de fleste af stiftets provster på manglende kropssprog, som en af de største svagheder ved at holde møder på Skype.

Rundspørge

Det har de gjort i en rundspørge, som Stiftsbladet har sendt til provsterne. Her blev de bedt om at svare på, hvilke styrker og svagheder, de har konstateret under den intense brug af de elektroniske møder.

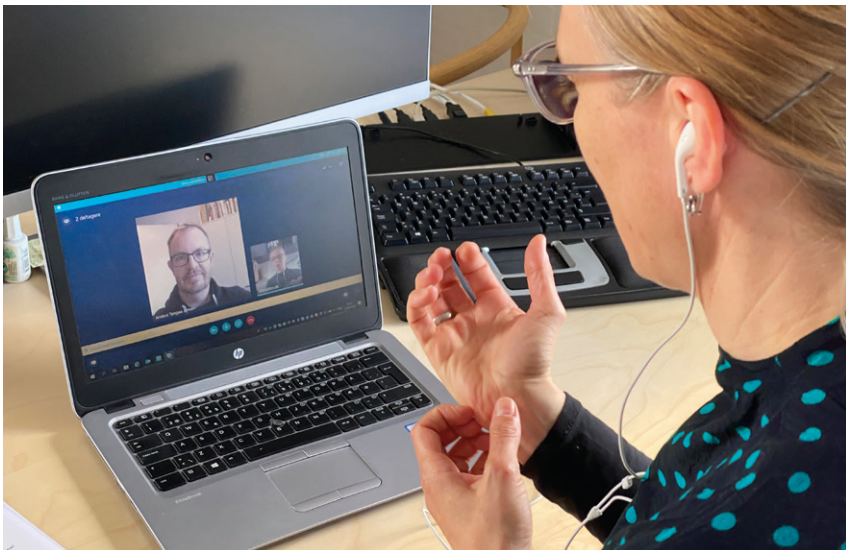

Provst Karin Bundgaard Nielsen fra Odsherred provsti i et Skype-møde fra sit kontor hjemme på sin bopæl - her med sognepræst Anders Tangaa Jensen fra Grevinge.

SVAGHEDER ved Skype-møder
Det blev nævnt i provsternes rundspørge - uddrag:

Sværere at få input fra mere
tilbageholdende deltagere.
Manglende kropssprog.
Sværere for mig
at fornemme andre.
Svært at få det med,
som ikke er blevet sagt.
Ikke et godt forum
til at diskutere indædt.

Svaghederne først.

Kropssproget mangler. Stort set alle provster svarer, at de ser det som et problem, at det er svært at aflæse mimik og kropssprog præcist hos mødedeltagerne.

- Jeg har opdaget, at vi trods kamerabilledet ikke kan se hinandens kropssprog godt nok, og det savner jeg meget i samtalen, siger Anne Bredsdorff, der er provst i Greve-Solrød provsti, og bakkes op af sin kollega Anne-Sophie Olander Christiansen, der i sin besvarelse skriver:

- Man kan ikke se hinanden så godt, deltagernes mimik er svær at afkode, og dermed er det ind imellem også vanskeligt at forstå en evt. humoristisk kommentar, lyder det fra provsten i Roskilde domprovsti.

I Holbæk provsti taler Detlef von Holst om, at han kan have svært ved at fornemme dynamikken i mødegruppen.

- Det kan være anstrengende med længere møder, især hvis man skal lede diskussionen og så konkludere noget. For så har jeg altid en usikkerhed, om jeg har fanget stemningen.

Men her stopper udfordringerne ikke med Skype-møderne. For et er, om man har fornemmet stemninger og forstået, hvad der bliver sagt rent verbalt. Noget andet er, om man får fanget alt det, der ikke bliver sagt, påpeger Jens Elkjær Pedersen fra Køge provsti i sin besvarelse.

Ingen snik-snak

Når det gælder fordele ved Skype-møderne, så peger provsterne først og fremmest på mødedisciplin, et stærkere fokus på møderne og en masse tidsbesparelse.

Snik-snak minimeres, som Karin Bundgaard Nielsen fra Odsherred provsti fremhæver. Mette Magnusson i Stege-Vordingborg provsti uddyber: - Man bliver lidt mere koncentreret og fokuseret, når man sidder foran skærmen med sit headset på. Hvis man mødes fysisk, kan man let komme til at snakke lidt mere løst og fast. Derfor kommer man måske mere præcist igennem en dagsorden på Skype.

Den slags hjælper på tidsplanen, og netop fordelene omkring tidsforbruget går igen hos flere af provsterne.

- Et møde, som er sat til en halv time, varer en halv time. Vi skal ikke lægge halve eller hele timers transport og kaffedrikning til, siger Anna Helleberg Kluge fra Næstved provsti, som derfor også ser et perspektiv i at kunne forfølge sit ønske om at have flere korte en-til-en-samtaler med præsterne.

STYRKER ved Skype-møder
Det blev nævnt i provsternes rundspørge - uddrag:

Mindre klimabelastning.
Større mødedisciplin og fokus.
Tidsbesparende.
Tættere kontakt til præster.
Bedre erfaringsudveksling.
Hurtigere afklaring
af konkrete spørgsmål.

> *Et møde, som er sat til en halv time, varer en halv time.*

Fremtiden

Det er noget af det, der gør, at de fleste provster er enige om, at Skype-møderne er en del af en ny virkelighed. Ikke som erstatning for en tidligere mødekultur, men som et supplement.

Odsherreds provst ser for eksempel en mulighed for, at menighedsrådene i højere grad ville kunne få nytte af hendes tilstedeværelse på menighedsrådsmøderne.

- De vil kunne tage mig med til et punkt på dagsorden, hvis de får brug for det. Det kunne for eksempel være, hvis de har brug for en uddybende vejledning, inden de skal træffe en hurtig afgørelse, siger Karin Bundgaard Nielsen.

Også i Roskilde mener domprovsten, at der er områder, hvor Skype-møder kommer til sin ret.

- Når vi er "back to normal", tror jeg, jeg vil bruge Skype til korte afklarende møder, så jeg fx ikke behøver at drive alle 31 præster til samme sted i en travl hverdag, hvis der er noget vigtigt, som skal formidles hurtigt, vurderer Anne-Sophie Olander Christiansen.

Men så er det også en grænse. For fysiske møder er trods alt at foretrække, slår hun fast.

- Vi arbejder med tro, håb, kærlighed og mennesker, og det må afspejle sig i omgangsformen - også når vi holder møder, lyder det fra domprovsten.

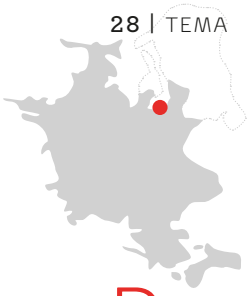

Roskilde domsogn og dets formand lige nu ...

Syv uger inde i corona-krisen satte Anne Rosendal sig til tasterne for at dele **et nedslag** i domsognets forandrede kirkeliv, således som det **tog sig ud den 28. april.**

Tekst og selfiefoto:
Anne Rosendal, formand for menighedsrådet, Roskilde domsogn

En af de sikre ting i **Roskilde** er, at domkirken er åben. Hver dag fra kl. 10 og fremefter er der enten gudstjenester, kirkelige handlinger eller andagter – og rigtig mange turistbesøg. Kirken lukker igen mellem kl. 16 og 18 afhængig af årstiden, men meget ofte er der lys helt til midnat. Koncerter, natkirke m.m. fylder det smukke rum.

Sådan var det, indtil medio marts i år! Da måtte vi ligesom alle andre kirker i Danmark dreje nøglen om både til domkirken, Gammel Vor Frue kirke og vores meget benyttede lokaler i Konventhuset og Konventgården.

En ny hverdag

I løbet af to dage blev medarbejderne sendt hjem og vagthold oprettet. Hvem holder øje med kirkerne og den megen automatik – og hvornår? Hvem fjerner affald på Domkirkepladsen? Kirkelige handlinger? Kirkegårdene og salg af gravsteder? Kapaciteten i kølerummene? Antal deltagere i de enkelte rum i forbindelse med bisættelser/begravelser osv.? – spørgsmålene var legio.

Nu er jeg som formand i den store virksomhed, som domsognet også er – jfr. faktaboksen "Domsognet i tal" – i den heldige situation, at en administrationsleder og en kirkegårdsleder sørger for driften. Men i en sådan særlig situation er der naturligt også spørgsmål, der bør stilles til det politiske niveau. Såvel næstformand (samt kontaktperson) Henrik Bondo Nielsen som jeg er derfor med i den i hast nedsatte beredskabsgruppe sammen med domprovsten, sognepræst Maria Harms, domorganisten, den ledende kordegn, direktøren for formidlingsfonden og kirkegårds- og administrationslederne.

Der var mange møder i den første tid, og vi kastede os straks over "Teams". Nu mødes vi som udgangspunkt en gang om ugen.

Arbejdet i beredskabsgruppen

Vores udgangspunkt i alt dette sikkerhedsarbejde har været udmeldingerne fra statsministeren og Kirkeministeriet. På den baggrund har vi udarbejdet retningslinjer for bisættelser/begravelser i begge kirker samt i kapellet på Østre Kirkegård, idet ikke kun vore egne fem præster foretager kirkelige handlinger hos os. Der kan deltage 14 personer i bisættelser i kapellet, 20 i Gammel Vor Frue kirke og 60 i domkirken. Det markeres, hvor i rummet deltagerne skal sidde, og præsten gør opmærksom på retningslinjerne både før selve handlingen, og inden kisten skal bæres ud.

Flytningen af konfirmationerne var en stor opgave. Der er 15 i år, og de skulle alle omplaceres til august-september i en kirke, hvor der for længst er booket bryllupper og dåb. Men det lykkedes, og alle 329 konfirmander får deres store dag i Roskilde Domkirke efter sommerferien.

Hjælp fra pc'en

Normalt får man hurtigt nok af den virtuelle verden, men i denne tid har den vist sig som nærmest uundværlig. Præsterne lægger hver dag "Dagens ord til trøst og

> *Administrativt tror jeg også, at vi fortsat vil benytte den virtuelle model til møder med overskueligt emne.*

opmuntring" på domkirkens Facebookside, og hver søndag er der en kort streamet andagt fra domkirken, altid kl. 12. På YouTube.com er der gode ord til børnene og deres voksne.

De mange møder, der normalt afvikles i Konventgården, foregår nu virtuelt. Der holdes virtuelle møder med de syv kirketjenere og kordegnene – og præsterne mødes på samme vis. Der afvikles samarbejdsudvalgsmøder, møder i menighedsrådets udvalg, og i torsdags holdt vi virtuelt møde i menighedsrådet. I alt 24 personer var i forbindelse med menighedsrådsmødet på "Teams", og vi fik godkendt regnskabet 2019 og sat budgetproceduren 2021 i gang.

Det forløb godt – faktisk meget bedre end jeg havde frygtet – men det er en anden oplevelse at være til menighedsrådsmøde på den måde. Som mødeleder savnede jeg i den grad deltagernes kropssprog, og det blev også mere stift, nok fordi alle er påpasselige med teknikken.

Men det virker!

Erfaringer

Og hvad har vi så lært af denne periode?
Først og fremmest hvor vigtig kirkebygningen er for os. Og det er blevet åbenlyst, hvor hurtigt organisationen skal, og kan, handle. Det er nødvendigt at "sætte demokratiet lidt ud af kraft" og gøre kort proces med problemløsningen.

Beredskabsgruppen har været omdrejningspunktet. Det er en meget anderledes arbejdsgang end det velkendte demokrati. For at sikre god orientering af menighedsråd og medarbejdere er der lavet notater fra alle møder, og de er sendt bredt ud i organisationen. Også ekstra "Personalenyt" er udsendt løbende for at sikre medarbejdernes tilhørsforhold og fornemmelse af arbejdspladsen i en tid, hvor de ikke ses jævnligt.

Jeg har mødt rigtig mange, som i den grad glæder sig til, at vi ses i kirken igen. Men de virtuelle andagter m.m. rammer andre end de sædvanlige kirkegængere. Palmesøndag havde fx 3.000 været forbi andagten på Facebook. Og trods en solid kirkegang, så når vi alligevel ikke så langt ud på traditionel vis! Så jeg tror, at Facebook-opslagene på en eller anden måde vil fortsætte, også efter corona-tiden.

Og administrativt tror jeg også, at vi fortsat vil benytte den virtuelle model til møder med overskueligt emne. Det er fint og effektivt. Til gengæld egner den virtuelle model sig meget dårligt til møder, hvor der tænkes nye tanker. Dér skal man være i samme lokale, så tankerne kan flyde frit.

Vi glæder os alle, til hverdagen dukker op igen, - men vi klarer skærene!

FAKTABOKS

Roskilde Domsogn i tal

Indbyggere pr. 1. januar 2020: 19.470

Folkekirkemedlemmer pr. 1. januar 2020: 13.713

Menighedsrådet: 15 valgte medlemmer samt 5 præster og medarbejderrepræsentant

Medarbejdere: 28 på kirkegården samt 40 i kirken (præster, fastansatte og sangere)

Deltagere i gudstjenester, andagter, kirkelige handlinger og koncerter i 2019: 70.355

Dåb i 2019: 178

Begravelser/bisættelser i 2019: 185

Konfirmander i 2020: 329

Ugentlige gudstjenester: 2, ofte 3 (aftensang, meditationsgudstjeneste, natkirke) samt 2 middagsandagter

Antal kormedlemmer, der øver ugentlig: ca. 150 børn og voksne - hertil kommer Domkoret

Ligningsbeløb i 2020: 21.880.857 kr. til drift - 3.281.443 kr. til anlæg

Omsætning i 2019 : 34 mio. kr.

Antal besøgende i 2019: ca. 160.000
og
Antal el-pærer i domkirken : 1332

Vi samles for at mindes ...

Corona-krisen har aktualiseret mindegudstjenesten som en mulighed for at mødes om tabet på et senere tidspunkt, hvor vi igen kan være mange sammen og støtte hinanden. I mindegudstjenesten bekræftes vi i, hvad det er, vi deler med hinanden, og som Gud deler med os: livet, kærligheden, nåden.

Tekst og modelfotos: Mogens Ohm Jensen, sognepræst, Jakobskirken, Roskilde

Det har far ikke fortjent!

Døtrene er enige og det siges lige fra hjertet: - Far kendte så mange mennesker. Han talte med alle, han mødte, når han cyklede og gik ture.

Mindegudstjenesten bliver svaret på det urimelige, at der kun kan blive plads til den nærmeste familie ved bisættelsen. Muligheden popper op af sig selv: - Men til sommer kan vi være mange ...!

Den umenneskelige opgave at prioritere, hvem der deltager i kirken, tager familien på sig af nødvendighed, men ubehageligt er det. Der er håb i, at bisættelsen ikke bliver afskedens eneste form.

Far blev 83 år gammel. Hans pludselige død var nådig, set ud fra ét perspektiv, men for familien et stort tab. Og tabet bliver endnu vanskeligere at leve med, når der ikke kan siges ordentligt farvel.

Døden ramte oldefar få dage efter, at regeringen i marts havde lukket Danmark ned. Broderen og søsteren fra Jylland kan ikke køre til **Roskilde** med deres familier og deltage i bisættelsen. Det må frarådes, de er jo i risikogruppen under coronapandemien. Vennerne fra den fælles sport kan ikke samles, selv om han altid samlede dem. Alle dem, han gennem sit arbejde og sit åbne væsen havde et nært forhold til, kan ikke vise deres respekt og ære hans minde ved bisættelsen og være fælles med familien om sorgen.

Hvordan sørger vi sammen – hver for sig?

Det tager lang tid at dø. Ikke biologisk, men i den sociale og religiøse betydning af at miste.

Da jeg var på studieophold på Makumira, den lutherske kirkes præsteseminarium i det nordlige Tanzania, lærte jeg, at det i en traditionel afrikansk kontekst kan tage fem generationer at dø. Du lever, indtil der ikke længere er nogen, der har kendt dig og fortæller historierne om dig. "De levende døde" har afgørende betydning for de nulevende. Uden deres velsignelse tørrer frugtbarhedens kilder ud, og sygdom, mistrivsel og splid vil ødelægge livet i landsbyen. Det er vigtigt at stå sig godt med de døde. Vi indgår alle sammen i det

store fællesskab, uanset hvor vi har vores plads.

Familiens "tour de force" gennem afskedens nødvendige trin er allerede i gang, da jeg sidder i den bløde sofa i hjemmet og taler med tre generationer af stærke kvinder om den forestående bisættelse. Hustruen havde sin mand under armen, da han faldt om på trappen foran huset og udåndede. I kapellet den næste dag tog den nærmeste familie afsked med ham.

- Det var godt at se ham, selv om jeg ikke havde lyst til det, fortæller enken.

Samtalerne når der ringes rundt og fortælles om fars død, de varme knus fra børnebørnene, alle tårerne, de sjove episoder de kommer i tanke om, buketterne som blomsterbuddet kommer med, turen rundt på kirkegården for at udvælge det rigtige gravsted – det er alt sammen trin i den lange proces, som det er at dø, at miste, at sørge. At elske og blive ved med det.

Og samtalen kommer med det samme ind på mindegudstjenesten.

- Vi vil samle folk til sommer, når det igen kan lade sig gøre, insisterer døtrene på. I kirken og hjemme i haven. Der er plads nok i havestuen, den store stue og tv-stuen – også når der skal holdes afstand. - Og i kirken kan vi stille et foto frem af far! Sammen med tændte lys og en buket kønne blomster, foreslår jeg.

Til bisættelsen sang vi gode, varme salmer og sange, som familien havde fundet sammen med mig. Og da jeg en måned senere igen sidder i den bløde sofa, er urnen lige blevet sat ned.

- Det var svært, siger enken stille, - men nu er det godt.

I næste uge sættes gravstenen på.

- Vi bestiller noget mad udefra!

Mindegudstjenesten tilbyder sig som en måde at mødes på, med tabet som anledning og med fokus på livet og det vi skal sammen med hinanden

I familien gør de sig tanker om, hvordan det skal være til sommer: - Mon ikke en af pigerne vil sige noget om deres far? Det er de jo gode til.

Mor synes nu, at det er præsten, der skal føre ordet i kirken.

- Men jeg vil ikke gentage talen fra bisættelsen, siger jeg.

Min udfordring bliver at finde en form, som rammer meningen med at vi samles for at mindes ham, som alle savner. I familien og vennekredsen, i naboskabet på vejen og sportsklubben vil de til den tid være kommet endnu nogle trin videre i afskeden. De vil være et andet sted mentalt og socialt, end da tabet var frisk.

FAKTABOKS

Mindegudstjenesten har altid været en mulighed. Formen bliver benyttet, når et menneske dør i udlandet, og det er for bekosteligt at transportere kisten til Danmark. Hvis urnen skal blive på kirkegården det sted i verden, hvor afdøde boede, kan den danske del af familien og vennerne samles i kirken til mindehøjtidelighed, nærmest som en bisættelse uden jordpåkastelse.

Samme form benyttes, når afdøde er omkommet på havet og liget ikke findes.

Kollektive mindegudstjenester holdes ved katastrofer, fx efter branden på Scandinavian Star og efter nedskydningen på Utøya, hvor mange var påvirkede af hændelserne.

Når det bliver Allehelgen i år, er det relevant at folkekirken tilbyder det fælles rituelle rum, hvor alle vi kan komme, der er ramt og ikke kunne være med på tæt hold, da tabet var frisk.

Mindegudstjenesten henter elementer fra bisættelsen: dimensionen af taknemmelighed, kærlighedens betydning, at døden er en del af livet, opstandelseshåbet. Men også fra erfaringen af, hvad det er, der hjælper.

Præsten tilbyder en tydning af, hvor Guds nærvær viser sig i vores måde at sørge, at elske, at være familie på. Vi er ramt, men vi er også blevet mødt og er blevet hjulpet. Enken kommer mig til hjælp: - Vi skal synge nogle af salmerne igen, og organisten skal spille til.

Ved urnenedsættelsen havde døtrene sørget for sangark, men ingen havde stemme til at synge for, da de grådkvalte stod der. - Det gør vi til sommer! Og herhjemme i haven kan vores små oldebørn rende rundt og sprede glæde, smiler hun.

- Far gjorde aldrig noget i stilhed. Det er så mærkeligt, at alle dem, far havde med at gøre, ikke kunne komme til bisættelsen, siger datteren og tilføjer eftertænksomt: - Men bliver verden nogen sinde normal igen?

Måske er mindegudstjenester kommet for at blive. Midt i det urimelige kan der blive en ny mening, når folkekirken etablerer rummet for det store fællesskab, som vi indgår i, uanset om vi er levende eller døde.

Det tager lang tid at dø, og undervejs har vi brug for Gud og hinanden. Gennem de stærke fortællinger, sange og fælles rituelle handlinger oplever vi at blive løftet, og at livet får perspektiv.

Og det skal ske meget mere end blot én gang.

FAKTABOKS

Sådan forløb en mindegudstjeneste i Jakobskirken i 2018

Klokkeringning og bedeslag

Præludium på orglet

Fredshilsen

Vi sang 'Nu falmer skoven trindt om land'

Bøn og læsning af Saligprisningerne fra Bibelen

Præstens tale

Vi sang 'Fred hviler over land og by'

Lovprisningen (som ved dåb og jordpåkastelse)

Fadervor blev bedt i fællesskab

Velsignelsen blev lyst

Vi sang 'Se, nu stiger solen af havets skød'

Præsten takkede på vegne af afdødes datter og indbød alle til sammenkomsten

Postludium

VI HAR FÅET EN GAVE I ROSKILDE

men pakker den først ud i 2022

Tekst: Elsebeth Garde Kjær, sognepræst, Svogerslev sogn, og Anne-Sophie Olander Christiansen, domprovst, Roskilde domsogn - som her på billedet er lynskudt i en glad stund under Visionsdagen for Himmelske Dage, i midten provst Karin Bundgaard Nielsen. Fotos: Otto Lundgaard

Vi har fået en gave i Roskilde stift. En gave, som stiftet med biskop Peter Fischer-Møller i spidsen og Stiftsrådet har sagt ja til. Gaven er at være værter for en stor kirkefestival, der skal finde sted i Kristi Himmelfartsdagene 2022.

Kirkefestivalen har gennem mange år været kendt som Danske Kirkedage og siden som Himmelske Dage og afholdes rundt omkring i landet hvert tredje år. I Roskilde har vi overtaget stafetten fra Herning, som i 2019 arrangerede en stor, flot begivenhed under navnet Himmelske Dage på Heden.

Danske kirkedage er per definition økumeniske. Det betyder, at det er de forskellige kristne kirkeretninger, der står bag og byder ind med på den ene side hver deres islæt og på den anden side et ønske om at mødes og lade sig inspirere af hinanden. Vi er som kirker og kirkesamfund hver især forskellige, men vi er alle sammen fælles i troen på Jesus Kristus, og det er naturligvis det bærende element igennem alle forberedelserne og den forhåbentlig flotte afvikling i maj 2022.

Danske Kirkers Råd står bag og bidrager med stor erfaring fra mange års arbejde med kirkedagene, og det er også dem, der har spurgt om Roskilde ville have stafetten. At få stafetten er en gave, for det er alletiders mulighed for at skabe en levende og mangfoldig kirkefestival, der formidler, hvad kristendom, tro og kirke betyder og kan og byder ind med i det aktuelle liv, vi lever.

Det er en mulighed for at få mennesker til at blive nysgerrige på kristendommen, hvis de ikke kender så meget til den i forvejen, og det er en mulighed for at blive inspireret og rykket lidt, hvis man hører til dem, der kender kirkens sprog og tro næsten alt for godt. Der vil blive budt ind med det bedste fra kirkernes skatkister af store og små gudstjenester, meditative andagter, inspirerende og nytænkende musik, salmesang, debatter om tro, teologi, klima og samfund, pilgrimsvan-

FAKTABOKS

I forbindelse med Himmelske dage i Roskilde er der nedsat en lokalkomité. Den består af:

Formand Elsebeth Garde Kjær, sognepræst i Svogerslev sogn

Næstformand Simon Hoel Mortensen, præst i frikirken Vineyard, Roskilde

Anne-Sophie Olander Christiansen, domprovst i Roskilde domprovsti

Marianne Hauge, menighedsrådsformand i Havdrup sogn og medlem af Stiftsrådet

Økonomiansvarlig Vagn Birk Jensen, tidligere provst, pastor emeritus

Nik Bredholt, Den katolske kirke, sekretariatsleder i Religion og Samfund

Verena Irming-Pedersen, teolog og projektleder

HAR DU NOGET AT BYDE IND MED?

Vi kan forestille os, at der rundt omkring i Roskilde stift må være mange ideer og kompetencer, vi kan have glæde af. Har du en idé til en aktivitet, kendskab til nogle spirende kunstnere eller debattører, der kunne være relevante for kirkedagene, så er du meget velkommen til at kontakte projektleder Verena Irming-Pedersen på adressen Verena@irming-pedersen.dk.

dringer, kunst, drama, koncerter og meget mere. Og så er det ikke mindst en unik chance for at gøre kirke og tro levende og relevant for børn og unge.

Det er selvfølgelig med en vis bæven, vi har vi taget imod gaven, for det er selvsagt en meget stor opgave. Det kræver mange frivillige og involverede med alle mulige kompetencer og styrker, der har lyst til at være med til at skabe et alsidigt og spændende program. Heldigvis er der mange gode folk med erfaringer at trække på i Roskilde og omegn, og mange har allerede budt ind med ideer og inspiration, fx fra Roskilde Festival, RUC, Sagnlandet Lejre og museumsøen.

Og nu er vi i gang! Den første visionsdag blev afholdt den 7. marts, og siden da har Lokalkomiteen arbejdet intenst med at få samlet op på de mange gode ideer og ikke mindst at få skabt en struktur for forberedelserne. Vi nåede lige at gå i gang, inden corona-krisen for alvor ramte landet, så vi har foreløbig kun kunnet holde møder over Skype. Det sætter en naturlig begrænsning for den "ping-pong", der er så god brug for i idéfasen, men vi får overblik og bliver holdt godt på sporet af Verena Irming-Pedersen, der er ansat som den uundværlige sekretær for Lokalkomiteen.

"At få stafetten er en gave, for det er alletiders mulighed for at skabe en levende og mangfoldig kirkefestival, der formidler, hvad kristendom, tro og kirke betyder og kan og byder ind med i det aktuelle liv, vi lever.

I Lokalkomiteen vil vi arbejde for, at det bliver tydeligt, at vi har en fælles fremtid, et fælles håb og et fælles ansvar for både menneskers og klodens trivsel. Vi arbejder derfor på at finde frem til et overordnet tema som samler alle disse mange vigtige pointer. Vi vil naturligvis også se ud i verden og lade os inspirere af det internationale kirkemiljø. Vi vil invitere spændende personligheder, debattører og musikere til

Roskilde. På samme måde vil religionsdialog også komme til at spille en rolle, og i hele arbejdet med kirkefestivalen vil der være et afgørende fokus på bæredygtighed. Vi satser i det hele taget på, at der kommer liv i gaden.

Vi har heldigvis allerede fundet en del tovholdere for de forskellige arbejdsgrupper og er stolte over, at virkelig kompetente folk har meldt sig til at være med til at pakke gaven ud for både roskildeborgere og de mange interesserede fra hele landet, som vi håber vil komme valfartende til Roskilde by.

FAKTABOKS

Derfor laver vi Danske Kirkedage

Vi laver Danske Kirkedage, fordi vi tror, det har betydning for dansk kirkeliv, at vi samles på tværs af kirkesamfund og kirkelige retninger til gensidig opmuntring, erfaringsudveksling og gudstjenestefejring.

Formål for Danske Kirkedage

Danske Kirkedage har til formål på bredest mulig økumenisk basis at samle mennesker om og til kristen forkyndelse samt til åben meningsudveksling, hvor man i fællesskab behandler kirkens opgaver og problemer i verden med henblik på praktisk engagement i samfundet – lokalt, nationalt, internationalt og økumenisk.

Danske Kirkedage sigter mod at styrke deltagerne i deres kristenliv i hverdagen og til medansvar for forkyndelsen af evangeliet og for tjenesten for mennesker i deres aktuelle situation.

Himmelske Dage har under navnet Danske Kirkedage eksisteret siden 1968, hvor de blev afholdt for første gang i Haslev.

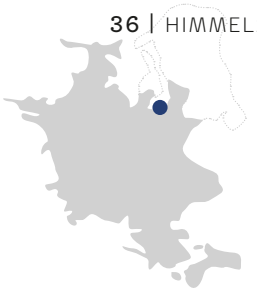

EN ÅBEN FAMILIEFEST

Lørdag den 7. marts bød Roskilde indenfor til den første visionsdag for de Himmelske Dage, som efter planen skal afholdes i byen i 2022. Ingen kunne på det tidspunkt vide, at kalenderen viste 5 dage i en landsdækkende kirkelukning, men det store fremmøde og de mange samtaler tændte i sig selv et håb om at ses igen.

Tekst og fotos: Otto Lundgaard

Lad det være skrevet med det samme: der blev (næsten) ikke trykket i hånden, efterhånden som Konventhuset bag domkirken blev fyldt – til sidste plads – på årets første rigtige forårslørdag. Til gengæld blev der under store smil bukket høfligt samt udvekslet albuehilsener og andre variationer af corona-kram.

Set i bakspejlet var de mange, anderledes hilsener et billede på, at der også var andet end lige det kirkelige engagement, der satte sit præg på de over 100 deltagere fra kirker, kirkesamfund og kirkelige organisationer, der sad bænket – skulder ved skulder – i Konventhusets sal. Sætter man derimod kikkerten for det øje, der skuer ind i fremtiden, giver synet af den brede og levende forsamling et vink om, at vi skal ses igen på den anden side. Og at kirken også til den tid vil bestå af levende ansigter og stemmer. Og tak for det.

Anledningen til fremmødet var de Himmelske Dage, som siden begyndelsen i 1968 har udviklet sig til Danmarks største fælleskirkelige event. Det oprindelige navn var

Danske Kirkedage, men da København var vært i Kristi himmelfartsdagene 2016, trådte en navneændring i kraft. Og den holdt sig, da eventet i Kristi himmelfartsdagene sidste år fandt sted i Herning.

Formålet med afholdelsen af Himmelske Dage fik styrelsesformand Poul Kirk opsummeret i den første af de mange, men gode, velkomsttaler, nemlig: *at samle mennesker på bredeste, økumeniske basis.*

- For Himmelske Dage handler om relationer. Her samarbejder vi med hinanden, her hjælper vi hinanden, og ser på, hvad der binder os sammen, frem for hvad der adskiller os, fortalte Poul Kirk.

Det var netop, hvad vi var samlet om denne 7. marts – på den første visionsdag i anledning af Himmelske Dage. Og visioner skabes bedst i fællesskaber.

Storebror og Lillebror

- Jeg er utrolig taknemmelig for, at vi er blevet betroet opgaven med Himmelske Dage i Roskilde!

Sådan åbnede en glad biskop sin tale, hvori han til en indledning lettede på hatten for Stiftsrådet, der har lagt det økonomiske grundlag for, at der med fortrøstning kan gås i gang med arbejdet. I sin tale fik Peter Fischer-Møller også berørt den nødvendige samtale, som er noget af det, Himmelske Dage kendes på. Det gælder såvel den økumeniske samtale som kirkens dialog med et samfund, som er præget af en tendens til at gøre troen til noget rent privat, der ikke kommer andre ved:
- Men dermed går vi glip af en dimension i, hvad troen er, nemlig en offentlighedsdimension, og det er noget af det, vi arbejder med i de her år. Vi kalder det offentlighedsteologi, forklarede biskoppen, - og det handler om, hvad det er for en dialog mellem troens verden og de opgaver, vi har i fællesskab ude i samfundet.

- Hvad enten det så drejer sig om skole og dannelse, om social ansvarlighed og om, hvordan vi håndterer

Roskildes borgmester Tomas Breddam omtalte fællesskaber, frivillighed og folkelighed som byens kendetegn og rundede sin tale af med at udtrykke sine ønsker for det kommende arbejde: - Jeg håber, at I, når I laver visionerne, også kan koble jer på nogle af de mange ting, vi kan her i Roskilde, så vi kan få løftet dem endnu mere og forhåbentlig også få lært en hel masse af jer, når I kommer her og laver de Himmelske Dage. Jeg tror, vi er et rigtig godt match, og jeg glæder mig til et rigtig godt event.

fattigdom i Danmark og globalt, eller det handler om grøn omstilling, så er det brændende spørgsmål i samfundet, og det er noget, som også vi som kirker og trossamfund har noget at bidrage til. Da er Himmelske Dage et sted, hvor den samtale kan udfolde sig, slog Peter Fischer-Møller fast.

Biskoppen greb også den økumeniske tråd fra Poul Kirks tale og knyttede den sammen med det faktum, at Danske Kirkedage tidligere er afholdt i Roskilde, nemlig i 2004:
- Det [økumeniske] er i løbet af de sidste 16 år blevet noget, hvor folkekirken har taget et større medansvar, og det manglede sådan set også bare, når folkekirken, om jeg så må sige, er Storebror, sagde Peter Fischer-Møller og præciserede:
- Vi har stadigvæk 75 % af den danske befolkning som betalende medlemmer og derfor i det økumeniske samarbejde naturligvis også et særligt ansvar i forhold til samtalen og samarbejdet på tværs.

Familiemetaforikken blev fulgt op af Simon Hoel Mortensen, næstformand i Himmelske Dages lokalkomité. I sin egenskab af frikirkepræst fra Roskilde Vineyard præsenterede han sig således som Lillebror og inddrog deltagerne i sin vision for de Himmelske Dage ved i sin tale at fortælle om en fodboldkamp, der var opstået spontant under en økumenisk præstesamling i Roskilde. At fodbold forenede kirkerne, dét var for ham Kirken med STORT K.

- Nu står vi over for en fantastisk mulighed for at spille *på samme hold,* erklærede Simon. - Vi i de forskellige kirker i Roskilde, vi er forskellige, men når vi spiller sammen, så står vi stærkt. Man kan godt få lidt blå mærker i en fodboldkamp, man kan også få kontakt med følelser som: begejstring, glæde, uretfærdighed og meget mere. Det hører med. Men ... det er kampen værd!

Og med ønsket "Lad kampen begynde!" fik han givet bolden op til visionsdagens egentlige indhold: at samles i grupper, men på samme hold.

Fætter-kusine-festen

Når familien samles, kan det være en udfordring at få selskabet godt blandet. Visionsdagens ledere, facilitator Jeanette Lund og sognepræst Anne Mie Skak Johanson, løste imidlertid opgaven enkelt og

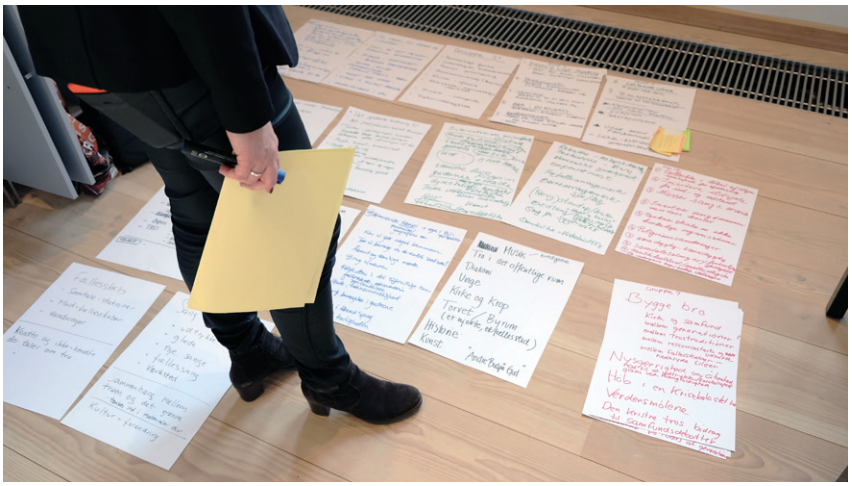

Vi kommer med vores minder for at give folk nogle minder med hjem, sagde en af deltagerne om Himmelske Dage. Minder lever også af at blive delt, som her mellem katolikker og KFUM&K'ere.

forbilledligt ved at inddele deltagerne i 12 bredt sammensatte grupper til dagens første workshop. Og ihukommende Jesu ord om, at der i Hans faders hus er mange boliger, blev grupperne placeret overalt, hvor det lod sig gøre i Konventhuset.

Opgaven denne formiddag var lige så enkel: at få hovederne tømt og herigennem finde og udvælge nogle gennemgående temaer, der igen ville samle deltagerne på tværs af baggrund og erfaring, alder og sprog til dagens anden workshop, som blev igangsat efter frokosten. Det, som deltagernes hoveder skulle tømmes for, var ideer, ønsker, drømme og billeder af Danske Kirkedage som en levende og integreret bydel i Roskilde om to år – eller som en deltager fik det formuleret så fint: "Vi kommer med vores minder for at give folk nogle minder med hjem".

At minder bliver noget værd, når det viser sig, at der kan bygges videre på dem, kan Anne Mie Skak Johanson tale med om. Som sekretær for De Himmelske Dage på Heden var hun til stede på visionsdagen for med egne ord at hjælpe til at føre alt det gode, som de Himmelske Dage 2019 i Herning gav, videre til Roskilde.

- Jeg tror egentlig at jeg ikke behøver at dø for at få Guds svar på spørgsmålet om, hvor mange kirker Han har, sagde frikirkepræst Simon Hoel Mortensen i sin tale. - Jeg tror, Han vil svare: "Nåh, det er let: jeg har én! Én KIRKE. Jeg ved godt I er forskellige, men når I står sammen, så er I en enhed, på samme hold, og I er fælles om at formidle håb, tro og liv til verden."

- Jeg er glad for, at der er kommet så mange i dag, som vil være med til at skabe den vision, fortalte hun.
- Jeg tror også, mange bærer på, at Himmelske Dage også har haft betydning for dem og personligt berørt dem.

Du er selv præst i folkekirken. Hvad er kirken for dig?

- Kirken er dér, hvor man samles om forkyndelse af Guds ord og bøn og sang. Det handler ikke om bygninger, forklarede Anne Mie Skak Johanson, - men det handler om, at den kristne tro er bærende for det fællesskab, der samles. Kirker gør tingene forskelligt og har forskellige stærke sider, men det er dem, vi gerne vil have frem på de Himmelske Dage, så både vi selv bliver opmærksom på, hvor stor en ressource, der rent faktisk er i kirken, og hvor meget vi har at byde på, men også så den danske befolkning kan se, at "her er kirken", og "her er kirkens budskab".

At kirken på Danske Kirkedage indgår i et synligt samspil både med de mange kirkesamfund og det om-

kringliggende samfund er i hendes øjne en dobbelt styrke ved arrangementet:

- Jeg synes, Himmelske Dage bærer en dobbelthed, fordi det er jo også en fætter-kusine-fest. Jeg kan selv mindes, da jeg gik rundt på gaderne i Herning, at det er svært at komme fra det ene sted til det andet, fordi man møder så mange mennesker, man kender, fra den kirkelige familie. Men samtidig så vil vi også, at det skal være en åben familiefest, hvor det er nemt at gå til og fra og komme ind og være med i de ting, der er, også selvom man ikke er særlig kirkelig, ikke?

Det gør med andre ord en forskel, at Danske Kirkedage ikke – som tidligere – afholdes i et kongrescenter og kræver tilmelding?

- Jeg tror, det handler meget om faciliteringen af det – også. Når et stort arrangement foregår ude på gågaden, og du ligesom møder det og ikke kan komme forbi det, uden at du forholder dig til det, så betyder det noget, fortæller Anne Mie Skak Johansen om arrangementets og dermed kirkens synlighed. - Men det betyder også noget, at vi har fået den her goodwill i kommunerne. Det fik vi i særdeleshed i Herning. Det er ikke for meget at sige, at de var vilde med os og spurgte til, hvordan vi gjorde. For vi har i kirkerne en frivillighed og et commitment, som det er svært at finde mange andre steder.

Går du til ridning?

Omtalte commitment blev i visionsdagens sidste time omsat til ord og modtaget med begejstring, da talspersonerne for interessegrupperne fremlagde, hvad der var kommet ud af dagens anden workshop.

Lige præcis *hvilke* temaer, som interessegrupperne var bygget op omkring, forbliver en arbejdsmæssig hemmelighed. Men vi på Stiftsbladets redaktion drister os til at løfte en flig af sløret ved at gengive, hvad

- Kirker gør tingene forskelligt og har forskellige stærke sider, men det er dem, vi gerne vil have frem, fortæller Anne Mie Skak Johanson, der her sidder i samtale på Visionsdagen.

interessegruppen for Tro fik fremlagt. Læserne giver os formentlig medhold i, at der hverken savnedes fantasi eller gåpåmod i de visioner, som interessegruppen delte ud af: - Vi mener også, at vi skal have en gudstjeneste sammen med Dyrskuet på Orange scene, erklærede gruppens mandlige talsperson til forsamlingens moro og tilføjede: - der vil blive rækkevis af køer derude til den. Vi forestiller os også en gudstjeneste på havnen, hvor vores kære biskop kommer sejlende ind i "Havheksen" (sic!), og naturligvis skal åbningsgudstjenesten holdes i byparken; problemet er bare, at der kun kan være 15.000 mennesker, så vi ved ikke lige, hvordan vi får begrænset os til det ...

- Det, der er temaet for vores gruppe, er "Går du til ridning?", underforstået: "Hvorfor er vi her?" Det var ligesom for at have en indledning til en samtale i stedet for at gå ud på gaden og sige "Hvad tror du på?" eller "Går du i kirke?"

- Det er et godt spørgsmål at stille til mennesker, hvor man gerne vil åbne for den gode samtale, som ingen har svaret på, præciserede gruppens kvindelige talsperson: - Fordi det her med "Hvorfor er vi her?" – det har vi alle sammen lov at have et bud på, for vi ved det jo faktisk ikke. Det er et sted, hvor vi kan være lige, ved at vi alle kan få lov at svare på, hvorfor er vi her. Vi håber, det vil give nogle rigtig gode samtaler, det kan jo både være i samtaler på gaden, i paneldebatter, og også på gadeteaterplan, for i virkeligheden kan man stille det spørgsmål på mange måder.

Formanden for Danske Kirkedages lokalkomité, sognepræst Elsebeth Garde Kjær, rundede visionsdagen af med at opfordre deltagerne til at fortsætte de gode samtaler, også når de tog visionerne med sig hjem i kirkerne: – Snak om det, sagde hun, - at i Roskilde Stift er der ingen sogne eller menighedsrådsmedlemmer, der ikke ved, at der skal holdes kirkedage i Roskilde i 2022. Så snak om det alle steder, arbejd med det og lad os fortsætte, næste gang vi ses til visionsdag.

Ved bladets deadline var der endnu usikkerhed omkring datoen for næste fællesmøde omkring Danske Kirkedage. Men det skal ikke afholde os fra at tro på, at den åbne familiefest vil fortsætte.

For det vil den.

PROGRAM FOR

ROSKILDE STIFTSDAG

~~Lørdag den 28. marts 2020~~
SØNDAG DEN 13. SEPTEMBER 2020

"SKAL VI GØRE, SOM VI PLEJER?"

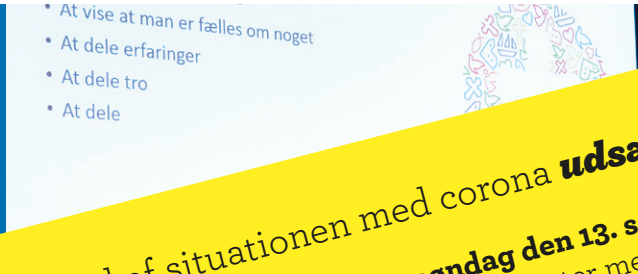

På grund af situationen med corona **udsættes** Stiftsdagen 2020.

Stiftsdagen vil blive gennemført **søndag den 13. september 2020**, således at programmet begynder **kl. 13.00 i Roskilde Kongrescenter** og slutter med gudstjeneste i **Roskilde Domkirke kl. 19.00**.

Stiftsdagens program vil stort set være uændret.

Hvis du/I ikke nåede at tilmelde dig/jer til Stiftsdagen i foråret, kan det endnu nås - se i faktaboksen hvordan.

Såfremt du/I allerede har tilmeldt dig/jer, men efterfølgende ikke har mulighed for at deltage i Stiftsdagen den 13. september 2020, tilbagebetales deltagergebyret ved henvendelse til stiftskontoret.

10.00 Gudstjeneste i Roskilde Domkirke.
Sjællands Kirkemusikskole medvirker.
Prædikant: biskop Peter Fischer-Møller

11.30 Kaffe - Roskilde Kongrescenter / Bauhaus Arena

12.00 Velkomst v/konferencier, provst Jens Elkjær Petersen

12.10 Katrine Wiedemann, teaterinstruktør
"Fast fodfæste kun ved spring."

13.00 Frokostbuffet

13.45 Fællessang

14.05 Jette Bendixen Rønkilde, cand.theol., ph.d.
"Gudstjeneste mellem tradition og fornyelse: Rødder i fortiden, bud til nutiden og blik mod fremtiden."

14.45 Kaffepause

15.10 Fællessang

15.15 Joy Mogensen, kirke- og kulturminister

15.35 Søs Egelind, skuespiller
"En troende hednings bekendelser."

16.20 Uddeling af Årets Palladiuspris

16.45 Afrunding v/biskop Peter Fischer-Møller

FAKTABOKS

Praktisk information

Prisen er kr. 100,- pr. deltager, inkl. kaffe, mad og drikkevarer.

Deltagerudgifter og kørsel kan afholdes af kirkekassen.

Tilmelding og betaling sker sognevis.

Indbetaling sker til:
reg. nr.: 0216
kontonummer: 406 902 2103.

Husk at påføre "Stiftsdag 2020" samt antal deltagere og navn på menighedsråd.

Tilmeldingsfrist:
Fredag den 21. august

Adresse:
Roskilde Kongrescenter
- Bauhaus Arena,
Møllehusvej 15,
4000 Roskilde.

Der tages forbehold for ændringer i programmet.